

Super euāg. Joā. Fo. LVIII

spū sācto vivit z regnat. Per oia
Explicūt ecce (sela scloz. Amē.
piones de euāgelio Luce.

Incipiūt Excep

tionēs de euāgelio scdm Joānē. De
ineffabili natiuitate filij dei. Ca. i.

In principi
pio erat vrbū: z ver
bū erat apud deū:
z deus erat verbū:
Hoc erat in principi
pio apud deū. Dia

g ipm facta sunt: z sine ipō factū est

In moralibz lib. xxxij. (nihil

Deus pater omnipotēs vnige
nitū cōsubstātiāle sibi filius ge
nitū sicut beato iob helu subrilū lo
quēs dicit. Semel loqitur deus: z se
cūdo idipz nō repetit. Loqui em̄ dei
est: verbū genuisse. Semel autē loqui
est vrbū aliud pter vnigenitū nō ha
bere. Cū z apte subdit z scdo idipm
nō repetit: qā videlicet hoc ipm vrbū:
id est filiū nō nisi vniciū genuit.

De autē Joannes nō ait. In principio
fuit verbū: s; erat: non videlicet tēp
p̄teritū ponēs: liquet om̄ibz: qā deo
tēp nō nec p̄teritū zgruit nec futurū
Tanto igit in eo qdlibet tēp p̄
tur libere: quāto nullū licet vere. Ne
q; em̄ qdlibet poterat dici libere: si
salte vnum diceret p̄prie. Inde itaq;
dicit in deo tēpū audacter qdlibz
licet: vnde in eo dici p̄prie nullū licet

Verbū namq; pater sine tēpō: e ge
nitū. Et qd digne fari queat illā inef
fabile natiuitatē: q de eterno natus
est coeternus. q existēs ante secula
genuit equalē. q gignente natus po
sterior nō est. Que videlicet nos mi

rari possum: sed intueri minime vs
lem. Illus vero natiuitatē vni tāz
mirari posse: aliquatinus videre est:
Sed quomō videmus: qd nequaquā
cōsp̄ndim? Est autē quod de car
nis vsu trahere ad sensū spūs debet
mus. Nā si qd in t̄mbz clausis oclu
lis taceat z ante eū subitū lucerne lu
men erūpat: clausi eius oculi isto ad
uentu luminis feriunt vt patescant.
Cur ergo turbat: sunt: si nihil clausi
viderūt: Nec tñ p̄fectū aliqd fuit qd
videre clausi potuerūt. Nā si p̄fecte
totū vidisset: cur apti q̄rerent qd vi
derēt. Sic itaq; sic sum? cū de incōsp
p̄hensibili natiuitate intueri aliqd
conamur. Eo ipō em̄ q ammiratio
nis fulgore p̄cutit an: m: z quasi vi
det qd videre nō valet: vclut in tene
bris post? vim lucis oculis clausis
vidit: diuine q̄ppe nature secreta ad
miratio nō facile occupat? p̄ terrenis
desideria m̄t̄bz innotescit.

Moralium Libro. xxxij.

Sollertē autē intueđū est q qdā
similitudines de insensat? rebz aliqñ
dicant in deo p̄pter effectū op̄is: ali
qñ autē ad indicandā eius substātiāz
maiestatis. Nam cū in deo /oculus/
scapule: pes: z ale nominant: effectus
quidem operationis ostenditur. Eū
vero manus/brachium/dextera: vox
vel verbū: in deo dicitur: per hec vo
cabula consubstantialis ei filius des
monstratur. Ipse quippe manus est
z dextera: de cuius ascēsiōne p̄ moy:
sen pater loquitur dicens. Tollā in ce
lū manū: meā: z iurabo p̄ dexteram
meā. Ipse brachiū d q̄ p̄beta ait. Et
brachiū dñi cui reuelatum est. Ipse
vox z vrbū: qā cū pat̄ gignēdo dixit:
z d quo Joannes scripsit. In princi

Job. i.

Job. xxx.
vii.

Job. i.

ij. re. viij.

Job. xij.

Job. i.

Gregoriane exceptiones.

pio erat verbū z verbū erat apd̄ deū
z de⁹ erat v̄bū. Per quod verbū fe-
cisse patrem om̄ia/ David asserit d̄
ps. cxliij cēs. Dixit z facta sunt.

In Ezechielis homelia p̄ma. De
prophetia. **Capitulum. ij.**

Aliquādo p̄betic spūs ex p̄sen-
tiā p̄betatis animū tāgit/ z ex fu-
turo nō tāgit: sicut Joānes baptista
veniens vidēs dñm ait. Ecce agn⁹
dei/ ecce q̄ tollit pctā mūdi. Sed cū
iam moritur⁹ est/ missis discipul⁹ re-
quirebat dicēs. Tu es q̄ ventur⁹ es/
an aliū expectam⁹? In q̄b⁹ v̄bis ostē-
ditur: qz in terras q̄dez venisse redē-
prozē nouerat: sed an p̄ semetip̄m ad
aperiēda inferni claustra descēderet
dubitabat. Ex presenti ḡ p̄betic spū
fact⁹ fuerat: q̄ humanitatē mediato-
ris vidēs/ z diuinitatē ei⁹ intelligēs
p̄fitebat agnū qui peccata mūdi tol-
leret: sed tacē ex futuro non fuerat q̄
aduentum ill⁹ in infernū nesciebat.

De donis spiritus sancti. **Doza-
lium libro. ij.** **Capitulum. iij.**

Dona sancti spūs p̄betic sez ge-
nera linguaz: vtutes curatio-
nū: non sp̄ eodē mō sunt in mēte coz-
quib⁹ dan̄t: qm̄ ne se mens in p̄sum-
ptiōe eleuet/ vtilit̄ aliqñ subtrahunt.
Vñ bñ in euāgelio scriptū est. Sup
quē videris spūm descendētē z ma-
nentem sup eū: hic est q̄ baptizat. In
cūctis nāqz fidelib⁹ spūs venit: sed in
solo mediatore singularit̄ p̄manet: qz
eius hūanitatē nunqz deseruit ex cu-
ius diuinitatē p̄cedit. In illo igit̄ ma-
net/ qui solus z om̄ia z semp̄ pt. Vaz
fideles qui hūc accipiūt/ cū signoz
dona habere semp̄ vt volūt non p̄nt:
hunc se accepisse qñ in trāit⁹ ostē-
sione testant̄. Sed cū rursum de co-

dem spū veritatis ore discipulis d̄.
Apd̄ vos manebit z in vobis erit/ qd̄
est q̄ diuina voce mediatoris signū
bee eadē sancti spūs māsio declaraf.
cum d̄. Super quē videris spūm san-
ctū descendētē z manentē sup eū.
Si igit̄ iura magistri vocē z in dis-
cipulis manet/ quō singularē iam si-
gnū erit qd̄ in mediatore p̄manet.
Dō tñ citius cognoscimus/ si dona
eiusdē spūs discernam⁹. Alia nanqz
sunt dona illi⁹ sine q̄b⁹ ad vitā nequa-
qz pertingit/ alia q̄b⁹ vite sanctitas p̄
alioz vtilitate declaraf. Mansuetu-
do nāqz/ hūilitas/ patiētia/ fides/ spe-
charitas: dona ei⁹ sunt/ sed ea sine q̄-
bus ad vitā hoies puenire nequaqz
possūt. Prophetie autē virtus curas
tio/ genera linguaz/ interpretatio ser-
monū: dona ei⁹ sunt: sed q̄ vtutis ei⁹
p̄sentia pro correctiōe intuitū offen-
dūt. In his igit̄ donis sine q̄b⁹ ad vi-
tam pueniri nō pōt/ spūs sanctus siue in
p̄dicatorib⁹ suis seu in electis oibus
semp̄ manet: in illis autē q̄b⁹ p̄ ostē-
sionē illius nō nostra vita seruat/ sed
alioz querit: nequaqz in p̄dicatorib⁹
semp̄ manet: q̄a semp̄ qd̄m eorum
cordi ad bene viuēdū p̄sider: nec tñ
per eos vtutū signa semp̄ ostēdit/ sed
aliqñ se eis a signoz ostētionib⁹ sub-
trahit: vt eo humilit̄ vtutes ei⁹ ha-
beant: quo habite teneri nō possunt.
Mediator autē deiz hoim hō cbrist⁹
Jesus in cūctis eū z sp̄ z r̄nue habz
p̄sentem: qz ex illo idē spūs p̄ substan-
tiam p̄fert. Recte ergo z cū in sanctis
p̄dicatorib⁹ maneat/ in mediatore sin-
gularit̄ manere p̄hibet: qz in istis
per gr̄am manet ad aliqd̄/ in illo autē
per substantiā manet ad cūcta. Sicut
enim corp⁹ n̄m sensus tñ modo ta-

ps. cxliij

Joan. j.

Matth. xj. z Luc. vj.

Joan. j.

Joan. j.

Joan. j.

Super euāge. Joannis. LIX.

eris agnoscat: caput autē corpis vsq;
sunt oīm qnq; sensuū possider: vt vi
deat/audiat/gustet/odorēt. tāgar: ita
mēbra supni capitis in qbusdā viri
tutib; emicāt: ipm vō caput in cunz
eris virtutib; flagrāt. Dissimiliter ḡ
spūs in illo manet/ a q per naturam
nunq; recedit. Dona vō ei⁹ quib; ad
virā tendit sine piculo amitti nō pos
sunt: dona autē qbo vite sanctitas de
monstrat/ plerūq; (vt dicitur est) sine
dispēdio subtrahunt. Illa ergo p
stra eruditōe tenēda sūt/ hec p alie
nispectub; exqrēda. In illis nos ter
reat formido ne pereāt/ in istis autē
ad rps aliqñ sublati solerur humi
litas: q; ad elationem mentē fortasse
subleuabant. Tū igitur pcessa nobis
virtutū signa subtrahunt: tunc vere
ostēdim⁹ qm accepta recte tenuim⁹:
cum pfecto equanimiter ad momen
tum sublata toleramus.

Moralium lib. xxxij. z. xvij. De
electione p̄dicatoz. Cap. iij.

Udit Iesus Nathanaelem ve
nientē ad sez d̄r de eo. **E**cce ve
israelita/ in q dolus nō est. **U**nigeni
tus dei fili⁹ ad redēptionē nostram
veniens/ z suos ptra mundi supbiā
p̄dicatores mittēs relicto sapiētib;
inspicētib; relictoz fornicib; debilib; re
lictoz diuinitib; paupes elegit: z p̄dica
tores infirmos abiectosq; q potētēs
quosq; z fideles populos colligerent
b̄c studuit. **H**inc ē q Nathanaelez
laudat/ nec tñ in sorte p̄dicātum nu
merat: q; ad p̄dicandū eū tales veni
re debuerāt qui d̄ laude p̄p̄ria nil ha
bebāt: vt t̄ro solus veritatē cognō
sceret esse qd̄ ageret/ q̄nto z apte cer
neret: q; ad h̄ agendū p se idonei nō
fuissent, vt ḡ mira potētia p̄dicato

rū liguas claresceret: p̄us mirabilē⁹
actū est vt corū dē p̄dicātū meritum
nullū esset. **Q**uāt Natanaeli dicēti
vnde me nosti: r̄ndit Iesus. **P**hilippus
te Philippus vocaret eū esset sub fi
cu vidi te. sciēdū q; videre ibi ponit
tur p eligere. **S**ub ficu vidi te. i. pos
situm te sub ymbra legis elegi.

Moralium lib. xxxij. z. xvij. De my
sterijs scripturaz. Cap. v.

Impete hydrias aq;. **P**recepta
sacre scripture q; p̄fectionib; spe
cialit̄ dicūt. **I**nfirmis iuxta l̄ram cōs
gruūt: z ipa q; paruuli iuxta l̄ram ins
telligūt/ docti p spiritalē intelligētā
alti⁹ p̄cipiūt. **Q**uē nō paruuloz ipa
euangelica historia in miraculi op̄a
tione reficiat: q; hydrias vacuas d̄ns
aq; impleri p̄cepit: eandēq; aquā p̄tis
nus in vinū vertit. **S**ed cū hec inge
nio vigilātores audiūt/ z sacra h̄ysto
riā credēdō venerant/ z qd̄ intus ins
nuat req̄rūt. **Q**ui em̄ mutare aquaz
in vinū potuit/ etiā vacuas hydrias
vino statim replere valuit. **S**z impleri
hydrias iubet aq;: q; p sacra lectionis
h̄ystoraz corda n̄ra p̄us s̄ replenda.
Et aquā nobis in vinū vertit qñ ipa
h̄ystoria p allegorie mysteriū in spiri
talem nobis intelligētiam cōmutat.
Sacra igit̄ scriptura paruulis humi
li simone cōcordat: z tñ magnis spiri
talia infundēs eos alte leuat.

De non baptizatis. Moralium li
bro. iij. z. vij. Capitulum. vi.

Nisi q; renat⁹ fuerit ex aqua et
spū sancto. **N**onnulli p̄us ā p̄sen
ti luce subtrahūtur/ q; ad p̄m̄cenda
bona malaue merita vite actiue p̄ue
niant. **Q**uos q; a culpa originis sas
cramēta salutis nō liberāt: z hic ex p̄
p̄uo nil egerūt/ z ad tormenta eterna

Joan. i.

Joan. ij.

Joan. i.

Joan. iij.

Gregoriane exceptiones

puentur. Quisquis enim regeneratio-
nis vnda non soluit/reatu primi vincu-
li ligatus tenet. Ad hoc apud nos va-
let aqua baptismatis/ h' egit apud ve-
teres vel p' paruulis sola fides/ vel p'
maioribus virtus sacrificij: vel p' his qui
ex Abrae stirpe p'dierant mysterium
circumcisionis. Nam q' unusquisq' cu'
p'ni parietis culpa cocipit/ p'beta
testat' dicens. Ecce enim in iniquitatibus
p'ceptus suus. Et q' is que salutem vnde
da non diluit originalis culpe sup'pli-
cia non amittit: aperte per semen paz
veritas p'hibet dicens. Nisi quis rena-
tus fuerit ex aqua et spiritu sancto/ non
habet vitam eternam. Perpetua igitur tor-
menta p'cipiunt/ et qui nihil ex p'pria
voluntate peccauerunt. non est enim mun-
dus in respectu dei/ nec vnus dies in-
fans super terram. et qui nullum p'rium
adiungunt/ ex solo originali peccato dam-
nant'. Sub diuina quippe districtioe
iustum est vt p'pago mortalis velut in-
fructuosa arbor/ et i ramis fuit ama-
ritudine quam traxit ex radice.

Moralium libro. xxv. De incom-
prehensibili sancti spiritus infusione.
Capitulum. vij.

Joan. iij. Spiritus ubi vult spirat. Cum
peccatore incuria negligentiaq'
torpente respectu diuine gratie sub-
ito pauore p'ueniens excitat/ ipam vo-
cem sup'ueniens spiritus que se in aure
cordis insinuat: nec ipsa mens que p'
hanc illustrata fuerit inuestigat. Pen-
sare enim non valet inuisibilis virtus q'
bus sibi meatibus influat/ quibus ad se
modis veniat: quibus recedat. An huius
per Joannem dicit. Spiritus ubi vult
spirat: et vocem eius audis/ sed non scis
vnde veniat/ et quo vadat. Gloriam d'ni
audis/ cum gratie eius aspiratio mente

cocipit. cum insensibilitas occulte sur-
ditatis rumpit: et cor ad studium summi
amoris exercitatum virtutis intume clas-
more penetrat. Vocem enim spiritus audis
re/ est vt copunctiois intume in amor
rem inuisibilis conditoris assurgere.
Sed nemo scit vnde veniat: quia igno-
ratur p' ora p'dicatum quibus se ad nos
occasionibus sudat. Et nemo scit quo
vadat: quia cum vna p'dicatione multi
audiunt: intelligi p'culdubio non p'ri-
que deserens abijciat/ et cuius ingres-
diens in corde req'scat. Vna quippe
res foris agit: sed non p' hanc vno mo-
do intuentium corda penetrant. quia q'
inuisibilis visibilia modificat/ in bus
manis cordito causarum semina inco-
prehensibilia platur. Hinc est q' resus-
citato Lazaro multi crediderunt: sed
tamen iudeorum plurimi ad p'ecutionis
zelum ex hac ipsa resuscitatione p'moti se-
runt. Vnum igitur idemq' miraculum qd alijs
lumen fidei p'buir/ alios p' inuidie tes-
nebras a lumine mentis ercecauit.
Hinc est q' vterq' latro et eandem et
suis moribus similiter mortem redemptus
vixit/ sed ea sup'fundo alter p'ime-
lta lacessere non timuit: quam timendo
alter honorauit. et in vna re vna virtus
usq' cogitatio non fuit: quia hanc inter-
nus arbiter inuisibiliter modificando
distinxit. Docti igitur occulte aspira-
tionis nostra cogitatioe nequeunt co-
prehendi: et aspiratio diuine gratie q'
bus modis se infundat/ neq' ipse
acie mentis comprehendit/ cuius ad
melius vitio comutatur.

Moralium libro. xxvij. De glorificatione
corporis christi. Capitulum. viij.

Nemo ascendit in celum nisi q' de
descendit de celo. Dominus noster Iesu-
sus christus/ qui p' nos minor ange-

Joan. iij.

Super euāg. Joānis LX

lis extint. eāles nos angelis virtute
sue minoratiōis fecit. **U**n̄ r̄ morien-
do docuit mo: rē nō metui: resurgen-
do de vita cōfidi: ascēdendo de cele-
stis patrie hereditate gloriari: vt q̄
caput preisse aspiciunt/illuc se subse-

Matth. 22. 11. **E**t
Lu. 12. 11. **Joā. 1. 18.**
qui r̄ mēbra gratulē. **U**n̄ bene ab
codē nostro capite dicit. **U**bi cumq̄
fuerit corp⁹/illic congregabunt r̄ aqui-
le. **U**n̄ Paulus dicit. **S**cim⁹ em̄ qm̄ si
terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitas-
tionis dissoluat: q̄ edificationem ex
deo habem⁹ dom⁹ nō manu factam
eterna: in celis. **S**ed si nos quocq̄ q̄
editi sum⁹ in terra celū cōscendim⁹:
vbi est q̄ rursum vitas dicit. **N**emo
ascendit in celū/nisi qui de celo descē-
dit filius hominis q̄ est in celo: **C**ui ni-

Joā. 1. 18. **M**irū sententie statim obuiat: qd̄ bec
eadē vitas dicit. **P**at̄ volo vt vbi ego
sum: r̄ illi sint mecū. **Q**ue sibi in ver-
bis suis nō discrepat: sed ad inq̄ren-
da bec quasi discor: dantia studiū n̄ se
mētis inflamat. **O**mnes em̄ nos q̄
in eius fide nati sum⁹/eius p̄cudit⁹
bio corp⁹ existimus. **Q**uia igit̄ mira
dispēlatione pietatis mēbroz suorū
caput dñs fact⁹ est repulsa reprobo-
rum multitudie sol⁹ est etiā nobiscū.

Nemo ego ascēdit in celū/nisi qui de
celo descēdit fili⁹ hominis q̄ est in celo
quia dū nos vnū cū illo iam facti su-
mus vnde sol⁹ venit ip̄e/illuc sol⁹ re-
dit etiā in nobis. **E**t is qui in celo sp̄
est/ad celū quotide ascendit. quia q̄
diuinitate sup̄ om̄ia p̄manet/huma-
nitas sue cōpage sese quotide ad ces-
los trahit. **N**ō ergo se desperet huma-
na fragilitas/vnigeniti sanguinē cō-
sideret: r̄ in p̄cio suo conspiciat q̄ ma-
gna est que rati valet. **P**erpēdat sol⁹
v̄cite quo caput p̄cessit: r̄ que ad vi-

uendū p̄ceptis astringit/ad sperādū
exēplo roborēt. **C**ōfidat celos/speret
sup̄nā patriā/angeloz se sociā sciat:
et in suo capite se platam etiā anges-
lis gaudcat.

Do: alium libro. xxij. De christo
iudice nostro. **C**apitulum. ix.

Pater nō iudicat quēq̄: s̄ omne
iudiciū dedit filio. **S**icut adhuc
timētī ip̄o lex est trāsmīssa p̄ suum:
sic diligētib⁹ filijs euāgelij gr̄a ē col-
lata p̄ dñm. **I**p̄e q̄ p̄ ad redēptionē
nostrā venies/nouū nobis testamē-
tū p̄didit: sed de eiusdē nos testamē-
ti mādato discuties/ quicq̄ etiā iudex
venit. erit q̄ tūc auctor iudicij/ q̄ nūc
est p̄ditor euāgelij: vt tūc district⁹ eri-
gat/qd̄ mō māsuer⁹ iubet r̄ imperat.
Sic nāq̄ q̄ridie aspiciamus qd̄ mḡri
puerj clemēta litteraz blādiētes im-
ponūt: sed bec ab eis seuitētes erigūt.
r̄ q̄ dant cū māsuetudine/ exq̄rūt cū
verbere. **B**lande nāq̄ nūc cōsonant
eloquij diuini mādata: s̄ erūt aspa in
exactiōe sentiēda. māsuetā mō est ad
monitio vocātis: s̄ tūc districta ven-
tura est iusticia iudicis. **E**oq̄ certuz
est: qz nil v̄l minimū mādātū in discuf-
sione p̄tereat. quo videlicet p̄stat: quia

Ubi. s̄.
ip̄e dedit euāgelij q̄ iudicat. **H**inc
est q̄ ip̄a p̄ se vitas dicit: **P**at̄ non iudi-
cat quēq̄: s̄ om̄e iudiciū dedit filio.

In homelia sup̄ euāgelij. **A**nno
xv. **D**e Joāne baptista. **C**ap. x.

Bati baptiste Joānis esse spon-
sam populi sanctā eccliam cre-
debant: qui hunc q̄ christ⁹ esset estis
mabāt. **S**ed ip̄e ait. **Q**ui habz spon-
sam sponsus est. **A**mic⁹ autē sponsi
qui stat r̄ audit eū/gaudio gaudet. p̄-
pter vocē sponsi. **H** autē gaudij meū
impletuz est. ac si diceret. **E**go sponsus

Joā. viij.

Ubi. s̄.

Joan. iij.

Gregorane exceptiones

sus nō sum sed amic⁹ spōsi sus. Nec
ppter vocē suā sed in spōsi voce gau
dere se phibebat/ q̄a nō ideo letabat
in corde qm̄ humiliter a populis au
diebat loquēs/ s; q̄a ip̄e veritatis vo
cē audiebat intus vt loqueret foris.
Ad bene gaudiū impletur/ dicit/ q̄a
q̄squis d̄ sua voce gaudet/ plenū gau
diū nō habz. A quo r̄ subdit. Illum
optet crescere/ me autē minui. Qua
in re querendū est in quo xps creuit
in quo minur⁹ est ioānes/ nisi q̄ po
pul⁹ ioānis abstinentiā vidēs remo
tū hūc ab hoibz esse cōspiciēs eū esse
xpm̄ putabat. xpm̄ vero cū publica
nis comedētes inter pctōres ambu
lantē intuēs/ eū non chistū s; p̄phe
tā esse credebāt. S; cū placessū tem
poris r̄ xps q̄ p̄pheta esse putabatur
christus agnitus est/ r̄ ioannes qui
chist⁹ esse credebat p̄phetā esse inno
tuit/ impletur/ est qd̄ de xpo suus pre
cur/ sor p̄dixit illū oportz crescere me
aut minui. In estimatiōe q̄ppe po
puli r̄ chistus creuit/ q̄a agnit⁹ est
quod erat/ r̄ ioannes decreuit/ q̄a ces
savit quod non erat.

In pastorali caplo. r̄ij. De frangē
da voluntate p̄pria. Capitulum. ij.
Non quero voluntate meā. sed
voluntatē eius q̄ misit me pa
tris. Pertinaces pl⁹ de se q̄ sūt sen
tiūt: r̄ ideo alienis p̄silij nō acq̄e
scūt. Nisi em̄ meliores se ceteris esti
marent nequa q̄ cunctoz p̄silia sue
deliberationi p̄stponerēt. Pertina
cia q̄ppe generat ex supbia. Pertina
ces igit̄ elationem sue cogitationis
agnoscāt r̄ semetip̄os vincere stude
ant/ ne dū alioz rectis suasionibz fo
ras superari despiciūt int⁹ a supbia
captivi teneant. Solleter etiā aspi

ciāt/ q̄a fili⁹ bois cui vna semp cum
p̄re volūtas est/ vt exēpluz nobis frā
gēde nostre volūtatē p̄beret dicit.
Nō q̄ro volūtatē meā s; volūtatē
ei⁹ q̄ me misit p̄ris. Qui vt hui⁹ ad
huc trut⁹ grām cōmēdaret/ seruatu
ruz se hoc in extremo iudicio p̄misit
dicēs. Nō possū ego a me ip̄o facere
quicq̄: sed sicut audio iudico. Qua
itaq̄ cōstātia dedignat hō aliene vo
lūtatē acq̄escere/ qm̄ dei atq̄ bois i
lius cū trut⁹ sue gloriā venit ostēde
re testat se nō a seip̄o iudicare.

In pastorali caplo. tertio. De su
giendo bonoris culminis. Cap. r̄ij.

De temerare sacra regimina q̄
quis impar est audeat/ r̄ p̄ con
cupiscentiā culminis ducatum susci
piat p̄ditionis/ iacobz pie phibet di
cēs. Nolite pl̄res magistrī fieri fr̄es
mei. Hinc ip̄e dei hominūq̄ media
to: regnū p̄cipere vitavit in terris/ q̄
supnoz quoq̄ spiritū sciētiā sen
sūq̄ trāscēdēs añ sc̄la regnat in ces
lis. Scriptū q̄ppe est. Iesus cum co
gnouisset q̄a vēturi essēt vt raperent
eū r̄ facerēt eū regē fugit in motem
ip̄e solus. Quis em̄ hoitū p̄ncipari
tā sine culpa potuiss; q̄ is q̄ nimirū
hos regeret q̄s ip̄e creauerat. S; q̄
niā ideo in carne apparuit vt non
solū nos p̄ passionē redimeret verū
etiā p̄ uerfationē doceret/ exēplum
se sequētibus p̄bens rex fieri noluit
Ad crucis vero patibulū sponte ve
nit/ oblatā gloriā culminis fugit/ pes
nā p̄brosē mortis appetit: vt mēbra
eius videlicet discerēt fauores mūdi
fugere: terrores minime timere/ p̄ ve
ritate aduersa diligere/ p̄sp̄era for
midādo declinare. q̄a r̄ ista sepe p̄t
mōrez cor inq̄nant/ r̄ illa p̄ dolorem

Ibidem.

Job. v.

Ibidem.

Jacob. iij.

Job. vi.

Super euāg. Ioan. LXXI

purgāt. in istis se anim^o erigit: in illis autē etiā si qñ se crederit sternit. in istis sese, hō obliuiscit/ in illis vō ad sui memoriā nolens etiā coactusqz

Mozaliū lib. xxiij. De (reuocat his qz sacros ordines p vite bur^o sub sidio querūt. Capitulu. xiiij.

Queritis me/ qz māducaſtis d^o panibz/ In scriptura sacra panis aliqui ipse dñs accipit: sicut ipse in euāgelo dicit. Ego sum panis viu^o qz de celo descēdi. Aliqñ p panes grā doni spūalis accipit: sicut de sancta ecclesia p dauid dñs dicit pauperes ei^o saturabo panibz: qz in illū posite mētes humiliū spiritaliū implent refectione donoz. Aliqñ p panē subsidiuz vite p̄sentis accipit: sicut ipse in euāgelo dñs turbis se sequentibus dicit. Queritis me non qz vidistis si

gna/ sed qz māducaſtis de panibz et saturati estis De septē em panibus fuerāt satiati. Et p eoz psonā dñs illos intra scām ecclesiā detestat/ qz p sacros ordines ad dñm p̄inquātes nō in eisdē ordinibz v̄tutū merita: s; subsidia vite p̄sentis ex q̄runt. Nec cogitāt qd vidēdo imitari debeat/ sed qz p̄pendia p̄cipiēdo fatient. Satiatos q̄ppe de panibz dñm sequi est: d̄ scā ecclesia rēporalia alimēta sūplis se. Et nō p signis est dñm/ s; p panibz q̄rere: ad religiōis officii nō p v̄tutibz augēdis: s; p req̄rendis subsidiis

De obediētia. Mo (dñs inbiare iakū libro. xxiij. Capitulu. xiiij.

Obediētia sola v̄t^o est que virtutes ceteras mēti inserit inseratqz custodit. Uñ z primus hō p̄ceptū quod seruaret accepit. Cui si se veller obediēs subd̄re ad eternaz beatitudinem sine labore pueniret.

Dñc in euāgelo v̄tas dicit. Eū qz Jo. vi. venit ad me nō eijctā foras: qz descēdi de celo nō vt faciā volūtātē meā/ sed volūtātē ei^o qz misit me. Quid em. Si suam faceret eos qz ad se veniūt repulisset. Quis autē nesciat: qz volūtās filiū a p̄tis volūtātē nō d̄screpet: s; q̄ntiaz p̄m^o hō: qz suaz volūtātē facere voluit a paradisi gaudio exiit/ secūdu ad redēptiōnē hoim veniēs dū volūtātē se patris z nō suā facere ostendit pmanere intus docuit. Cū igit non suā sed p̄tis volūtātē facit/ eos qz ad se veniūt foras non eijcit/ qz dū exēplo suo nos obediēte subijcit/ viā nob̄ egressiōnis claudit. Dñc rursuz ait. Non possū ego a me ipso facere q̄c̄qz sed sicut audio iudico. Nobis quoqz obediētia vsqz ad mortē seruāda p̄cipit. Ipse aut si sicut audit iudicat/ tunc qz obedit eū iudex venit. Ne igit nobis vsqz ad p̄sentē vite terminū obediētia laboriosa appareat: redēptor noster indicat/ qz hanc etiā cū iudex venerit fuit. Nō ḡ mirū si p̄ctōr hō obediēte in p̄sentē vite breuitate se subijcit: qñ hāc mediator dei z hominū z cū obediēs remunerat nō re-

Mozaliū libro. xvij. De (inquit p̄dicatione. Capitulum. xv.

Flumina de ventre eius fluent aque viue. Beat^o iob dicit de dño/ qz in petris riuos excidit id est in duris gentiliū cordibz flumios p̄dicationis aperuit/ sicut p p̄phetam qz de irriganda dicit ariditate gentiū. Posuit desertū in stagnū aque/ z terrā sine aqua in eritus aquarum. Atqz in euāgelo p̄mittit dñs dices. Qui credit in me flumina de ventre eius fluent aque viue. Qd p̄missuz

Jo. vi.

Obi. 5.

Jo. xvij.

Nota.

Jo. xv.

Jo. vij.

Jo. xvij.

Gregoriane exceptiones

tūc audiuim⁹/ etiā nūc ppletū vides
m⁹/ Ecce em̄ in factis p̄dicatoribus
z nō ex iudca p̄genitis p̄ cūctam ec-
clesiā toto orbe diffusā fluētā mādā-
roz celestiu vberum manāt ore gen-
silium/ q̄a cū in petris riuos aperuit
ex duris quoqz cordibz fluuus sc̄te
p̄dicationis emanauit. Per aquam
em̄ aliqñ scientia p̄dicationis accipit/
iuxta quod scriptum est.

Moralium libro. xj.

puerb. xvij. Aqua p̄funda verba ex ore virt⁹/ et
torrens redundans fons sapientie.

In homelia. x. sup̄ Ezechielem.
In v̄bis q̄qz sacri eloquiū nōnūqz
venter p̄ mente poni p̄suevit. Quia
igit̄ de mente fidelitū sancte predica-
tiones defluūt/ quasi de ventre cre-
tū aque viue flumina decurrūt.

Moralium libro. xij. xv. z. xix.

Job. iij. Per aquā quoqz nōnūqz sancti
spūs irrigatio v̄l gr̄a v̄l infusio solet
designari/ sicut scriptū est. Qui bibe-
rit ex aqua quā ego dabo: nō sitiet in
eternū. Ite; dñs dicit. Flumina aq̄
viue fluent de ventre eius. Ubi euā-
gelista secutus adiungit: hoc autem
dixit de spiritu quē accepturi erant
credentes in eū.

Job. vii. Et nos pri⁹ q̄z alios iudicamus
Moralium libro. xiiij. Capitulu. xvj.

Qui sine pctō est vestrū/ p̄m⁹
in illā lapidē mittat. Contra
nosmetip̄os corrigēdos erigi debe-
m⁹/ vt mala p̄pria recognoscētes: dis-
stricta nosmetip̄os v̄l nōc penitentie
feriam⁹/ z nullis erga cogitationibz
illecebras blādimētis inclinātes: ne
quaqz nobis in pctis peam⁹. Qui si
districte nostra prius in nobis mala
insequimur iustus; quoqz est/ vt etiā;
cōtra aliena mala v̄l iūter erigamur

z ea q̄ in nobis punimus etiā in alijs
redarguendo superem⁹. Sed hanc
corrigēdi erectionē mali nesciūt/ q̄a
se relinquūt/ z bonos impetūt/ sibiqz
se intra p̄scientiā suā mollicie adula-
tionis blāde inclinātes p̄tra bonoz
vitarz districtiōe asperitatis erigunt/
semetip̄os redarguēdos relinquētes
alios districti⁹/ sc̄rētis increpāt

Qui s̄o semetip̄m prius nō iudicat
qd̄ in alio rectū iudicat ignorat. Et
si nouit fortasse p̄ auditū qd̄ rectū iu-
dicare debeat/ recte tñ aliena merita
iudicare nō valz cui cōsciētia inno-
cētie p̄prie nullā iudicē regulā p̄bet.
Hinc est em̄ q̄ q̄busdā insidiantibz
z puniendā adulterā deducētibz d̄:
Qui sine pctō est v̄m/ p̄m⁹ in illā
lapidē mittat. Ad aliena quippe pu-
niēda pctā ibant/ z sua reliq̄rant. vt
uocant̄ itaqz intus ad cōsciētiā/ vt
prius p̄prie corrigāt/ z tñc aliena res
p̄bendant. **D**ico q̄ppe corrigēdi iste
est/ vt p̄mū cōtra nos z postmodū
cōtra malos corrigēdos erigamur.
nā q̄ z bonos erigit p̄ sup̄bia inflat.

Moralium libro primo.

Considerandū est autē q̄ incarnas-
tus dñs simplicitatē cū rectitudine
tenuit: q̄a nec in mānitudine distri-
ctionē iusticie: nec rursū in distri-
ctione iusticie v̄tutez mānitudinis
amisit. **E**t cū qdā (vt p̄dicitū ē) adul-
tera deducta/ hūc voluissēt tētare vt
in culpā aut imānitudinis aut in-
iusticie labret̄/ ad v̄traqz respondit
dicēs. **Q**ui sine pctō est v̄m/ p̄m⁹ in
illā lapidē mittat. **N**at simplicitatē mā-
nitudinis q̄ sine pctō est vestrū/ dat
zelū iusticie p̄m⁹ in illā lapidē mit-
tat. **P**lerūqz autē nos cū iusticie re-
ctitudinē exequimur mānitudinē re-

Super euāge. Joan. Fo. LXII.

linquim⁹: z cū mansuetudinē suare cupim⁹ iusticie rectitudinē declina-

De diuinis p̄cussionib⁹. (mus. Moralium libro primo. Cap. xvij.

Interrogauerūt dñm iesum discipuli eius de hoīe ceco a natiuitate. Rabi q̄s peccauit hic aut patētes ei⁹ vt eec⁹ nasceret⁹. Percussio nū diuersa sūt gñā. Alia nāqz est p̄cussio qua pctōz pcutit⁹ vt sine retractatōe puniat. alia q̄ pctōz pcutit⁹ vt corrigat/ alia qua nōnūqz q̄sqz pcutitur nō vt p̄terita corrigat/ sed ne ventura p̄mittat. alia q̄ plerūqz pcutit⁹ p̄ qua nec p̄terita culpa corrigit⁹: nec futura p̄hibet⁹: sed dū inopinata salus p̄cussionē sequit⁹ saluantis h̄tus cognita ardentius amēct. cunqz inno⁹ p̄ flagello atterit⁹/ ei p̄ patientiā meritoz sūma cumulat. Aliqñ em̄ peccatoz pcutit⁹ vt absqz retractatione puniat/ sicut periture iudee dicitur.

1. Cor. xij. Plaga inimici p̄cussi te castigatione crudeli. Et rursū. Quid clamas ad

Exo. xiiij. me sup̄ p̄tritiōe tua? Insanabilis est dolor tuus. Aliqñ pctōz percutit⁹ vt corrigat: sicut cuidā in euāgelio dicitur. Ecce sanus fact⁹ es tā noli peccare ne tibi deteri⁹ aliqd̄ contingat.

Job. v. Verba em̄ saluant⁹ indicāt. q̄a pctā p̄cedentia habiti vim doloris erigebant. Aliqñ q̄sqz non p̄ p̄terita culpa diluēda: s̄ p̄ futura vitāda pcutitur

1. Cor. xij. qd̄ ap̄te Paulus de semetip̄o testat⁹ dicēs. Ne magnitudo reuelationuz extollat me datus est mihi stimulus carnis mee angel⁹ sathane/ q̄ me colaphizat. Qui em̄ nō ait/ q̄a extulit/ sed ne extollat aperte indicat q̄ ex illa p̄cussione ne eueniat cōpescit/ non aut̄ q̄ euenit culpa p̄rgat. Nōnū s̄ q̄ q̄sqz nec pro p̄terita: nec pro fu-

tura iniquitate pcutit⁹/ sed vt sola diuinitate h̄tus potētia ex amputata p̄cussione monstrēt. An̄ cui⁹ dño de ceco nato diceret. Hic peccauit aut patētes eius vt cecus nasceret⁹/ respondit dicēs. Neqz hic peccauit neqz patētes ei⁹: sed vt manifestent opera dei.

In qua manifestatione qd̄ agit/ nisi vt ex flagello meritoz h̄tus augeat. Cū em̄ nulla p̄terita iniquitas tergit/ magna d̄ patientia fortitudo gñat.

Moralium libro. viij. Et in homelia decima super Ezechielē. De illustratione sup̄ne sapientie. ca. xvij.

1. Cor. xij. **L**itum fecit ex spuro dñs/ et litum super oculos ceci. Salua in os ex capite labit⁹: ab ore vero ad ventrē ducit cū glurit⁹. Quid itaqz ē caput nostrū nisi diuinitas p̄ quam existendi p̄ncipiū sumim⁹/ vt creatura simus. Paulo attestāte q̄ ait. **1. Cor. xij.** put viri xpi/ caput autēz xpi d̄cus.

Quis aut̄ v̄ter noster est/ nisi mēs? Que dū cibum suū supernuz videlicet intellectū suscipit: reflecta p̄culdū bio omnium membra actionuz regit.

Nisi em̄ sacra eloquia aliquādo mētē nomine v̄tris exp̄merent. Salomon vtiqz nō dixisset lucerna domini spiraculum hominis que inuestigat omnia secreta ventris/ q̄a nimirū dum nos gratia sup̄ni respectus illuminat: cuncta etiam mentis nostre nobis abscoīsa manifestat. Hinc etiam per Hieremiam dicitur. **Hier. iij.** trem meum: ventrem meum dolco.

Quia de spiritali z non corporeo v̄tre dixerat adiunxit: z sensus cordis mei conturbati sunt. Neqz enim ad salutem populi pertinebat/ si propheta ventrem corporeum se dolere predicaret. Sed v̄tre doluit/ quia

Gregoriane exceptiones

mentis afflictionē sensit. **S**ed cur exemplū pphete pferimus cū testimoniu dñi aptius habeamus? **E**t necesse est vt cum p semetip̄am veritas loq̄tur/ ppheta taceat: q̄a lucerna claritatem nō habet in sole. **V**t em̄. **Q**ui in me credit sicut dicit scriptura/ flumina de ventre ei⁹ fluent aque viue. **Q**uia enim de mēte fidelū sancte p̄dicationes defluūt/ quasi de vētre credētūz aque viue flumina decurrūt. **Q**uid autē salūe nominis/ nisi sapor intimationis contemplationis accipit? **H**uc ad os a capite defluit: q̄a de claritate cōditōris adhuc i hac vita nos positos vix gustu reuelatiōis t̄git. **U**n̄ t̄ redemptor veniēs saluā luto miscuit/ et ceteri nati oculos reparauit: q̄a superna gratia carnalē cogitationē nostram per cōmixonē sue contemplatiōis irradiat: t̄ ab originali cecitate hominem ad intellectūz refo: mat. **N**ā quē a paradisi gaudijs expulsus in hoc iam exilio natura edidit q̄si a natiuitate homo sine oculis pcessit.

Moralium libro. xviij. **D**e redemptione hūani generis. **C**apitulum. xx.

Si vos fili⁹ liberauerit⁹ & liberi erit⁹. **E**terna dei sapiētia ad redimendū gen⁹ hūanū nō sc̄tos angelos/ nō iustos boies misit: sed in manifestatiōe visionis p semetip̄am venit. **N**ull⁹ q̄ppe angeloz/ null⁹ iustoz boim missus est vt hūanū gen⁹ a culpa redimeret: q̄a per creatorē necesse erat vt creatura liberaret⁹ sicut ip̄a veritas d̄t. **S**i vos fili⁹ liberauerit⁹ & liberi erit⁹. **Q**uā igit̄ eterna dei sapiētia cū p̄e manēs ante secula in fine seculoz erat incarnanda: ad h̄ boies iusti t̄ sancti sunt missi/ vt in cordib⁹ boim viam hūic sapiētie p̄dicādo p̄pararēt: q̄ nisi se suos hūic sapiētie cognoscerēt/ sancti nullaten⁹ esse potuissent. **Q**uia em̄ certū erat q̄ p̄cessum tēporoz deficiētis seculi lāguores exerescerēt/ actū est vt eterna dei

Jo. viij

Moralium libro. iij. **D**e iugo peccati. **C**apitulum. xix.

Joā. viij.

Quoniam q̄ facit peccatū/ seruus est peccati. **Q**uisquis se prauo desiderio subiicit/ iniq̄tatis dñio dū libera mētis colla supponit. **S**ed huic dño cōtradictim⁹: cū iniquitati que nos ceperat reluctamur: cū consuetudini violēte resistimus. **E**t desideria puerſa calcātes/ p̄tra hanc ius nobis libertatē ingenite v̄dicamus: cū culpā penitēdo percutim⁹/ t̄ maculas sordidū flentib⁹ lauam⁹. **P**lerūq̄ autē iam q̄dem mens quod puerſe se meminit egisse: deplorās non solum deserit/ sed amarissimis etiam la mētis punit: sed tñ adhuc in securitate se pfecte non erigit. **N**ā q̄ prauo cōmiserit meminit: sed si cōmissa diuigne defleuerit nescit: ac ne culpe immunitas modū penitētie trāseat metuit. **E**t plerūq̄ culpā vitas iam relaxat/ sed afflictia mens inf̄ spem t̄ formidinē/ adhuc de venia dñi valde sollicita trepidat: q̄ iust⁹ iudex veniens qd de p̄petratis reperit/ qd relaxet ignorat. **S**eru⁹ ḡ iam fugit in hac vita dñm/ sed liber nō est: quia peccatū suū homo iam corrigēdo et penitēdo deserit: sed tñ adhuc districtez iudicē de ei⁹ retributiōe p̄metit. **I**n alia ḡ vita seruus a dño liber erit: vbi iā de p̄cti venia dubietas nō erit: vbi iam securā mētē culpe sue memoria nō addicit: vbi nō sub reatu anim⁹ trepidat/ sed de eius indulgentia liber exultat.

Super euāge. Joannis. LXIII

sapientia p semetipam in sine scolorū
veniret ad grandē dūc z nimie infir
mitatis egrorū: id est p totū mundū
iacēs languidū gen^o būanū: vt trās
missis pus p̄dicatoribz q̄si q̄busdam
visitatoribz: tanto post modū maior
veniret potētia medici/ q̄nto magis
morbus creuisset egrorū:

Doctuluz lib. xij. q. pueri qui qz
sunt filij diaboli cū imitādō. **Ca. xxj.**

Ubi. 5.

Us ex p̄e diabolo estis. **Anti**
quus hostis oim p̄nceps per
uersorū/ alios socios bz atqz alios fi
lios. **Qui nāqz sunt eius socij/ nisi illi**
apostate angeli q̄ cū eo de patrie ces
lestis sede ceciderūt: vel q̄s alios bz
bet filios/ nisi puerfos hoies qui de
eius pena p̄uisione in malicie gene
rant opationē. **Un̄ etiā voce verita**
tis infidelibz dī. **vos ex p̄e diabolo**
estis. **Ita hō vnū corp^o sunt diabol^o**
z oēs inij: vt plerūqz noie caput cen
seatur corp^o / z noie corpis caput ap
pellef. **Nā capitis noie cēset corp^o: cū**
de puerso hoie dī. **Ex vobis vn^o dia**
bolus est. **Et rursuz/ noie corpis ca**
put appellat: cū de ipō apostata ange
lo dī. **Inimic^o homo hoc fecit.**

Joan. vi.

Matth. xij.

In homelia tertia secūde partis
sup Ezechielem. q̄ redēptor cū sancta
ecclesia vna substātia sit. **Ca. xxij.**

Dominus in euāgelio ē. **Qui**
nō intrat p ostiū in ouile ouiu/
sed ascēdit aliūd: ille fur est z latro.
qui autē intrat per ostiū/ pastor est
ouiu. **Et paulo post dicit. Ego sum**
ostiu. **Atqz iter subiūgit. Ego sum**
pastor bon^o. **Si ergo pastor intrat p**
ostiu: z ip̄e ostiū est z ip̄e pastor: ip̄e
p̄culdubio intrat p semetipm. **Que**
rendū itaqz nobis qualit̄ z ip̄e intret
z per semetipm intret. **Dis etem ac**

Joan. x.
Ibidem.

In homelia tertia secūde partis
sup Ezechielem. q̄ redēptor cū sancta
ecclesia vna substātia sit. **Ca. xxij.**

Dominus in euāgelio ē. **Qui**
nō intrat p ostiū in ouile ouiu/
sed ascēdit aliūd: ille fur est z latro.
qui autē intrat per ostiū/ pastor est
ouiu. **Et paulo post dicit. Ego sum**
ostiu. **Atqz iter subiūgit. Ego sum**
pastor bon^o. **Si ergo pastor intrat p**
ostiu: z ip̄e ostiū est z ip̄e pastor: ip̄e
p̄culdubio intrat p semetipm. **Que**
rendū itaqz nobis qualit̄ z ip̄e intret
z per semetipm intret. **Dis etem ac**

redēptor noster cū sancta ecclesia quā
redemit fm carnē vna substātia est:
Paulo attestāte q̄ ait. Adimpleo ea
q̄ defunt passionū ch̄i in carne mea:
pro corpe eius q̄ est ecclesia. **Illius ca**
pitis corp^o ecclesia: z hui^o corpis ca
put ch̄us. **de quo suo capite exultat**
corpus. i. sancta ecclesia cū psalmista
dicēte. **Nūc autē exaltauit caput meū**
sup inimicos meos. **Quia em̄ q̄nqz**
ip̄a etiā exaltanda est: iam nūc caput
suū sup inimicos suos exaltatū gau
det in celis. **Cū igitur electi quiqz ad**
vitā perueniūt quia mēbra eius per
eū intrant ad eū: ip̄e per se intrat ad
se. **Ip̄e enim in mēbris suis ē qui in**
trat: ip̄e caput ad quod intrant iam
membra que veniunt.

In homelia p̄ma secūde parti^o su
per Ezechielem. z in homelia **Ego**
sum pastor bonus. **De pascuis vite**
eterne. **Capitulum. xxij.**

Ps. xxvi

Joan. 7.

Si quis p me introierit saluabit
stur. **Semp oculos cordis ad eri**
tum nostrū ponere z meditari debe
mus sine cessatiōe: qm̄ a presenti vita
exeam^o / z ad et̄na gaudia pertingā
mus. **Propter h̄ quippe patris vni**
genit^o est incarnat^o vt nos ad eccles
ie sc̄tē fidē introducat/ z ad speciem
sue visionis educat: vñ loquit^o dicēs.
Si q̄s per me introierit saluabit: et
ingrediet^o z egredietur z pascua inue
niet. **ingrediet^o videlicet ad fidē: egre**
dietur hō a fide ad speciē: a credulit̄
tate ad p̄templationē. **pascua autē in**
ueniet in eterna relectiōe z satietate.
Quisquis em̄ dī m̄ Iesuz corde sim
plici sequit^o / eterne viriditat^o pabulo
nutrit^o. **Que autē sunt pascua/ nisi pa**
radisi sempit̄ne virētis uerna gau
dia: **Pascua nāqz electorū sunt vult^o**

Gregoriane exceptiones.

presens dei: qui dū sine defectu conspiciat / sine sine mens cibo satiatur. Prop' hūc egressum nostrū quē q' tidie meditari mente debem': de redēptore nostro Paul' quoq; loquit' dicēs. Ut sanctificaret p' suū sanguinem p'lm / extra portā passus ē. Exeamus igit' ad eum extra castra / im' propriū eius portātes. Non em̄ habemus hic manentē ciuitatē / sed futuram inquirimus.

Heb. xij

Mozaliū lib. xxiiij. De g'ra nostrae redemptionis. Capitulū. xxiiij.

Joan. x.

Destitātē habeo ponēdi animā meā. Omne gen' humanū imica illa p'suasio in culpe p'tagiū ab ip'a radice polluerat: nullusq; erat q' apud deū p' peccatorib; intercedēs / a pctō liber appareret: qm̄ ex eadem massa editos / eque cūctos par reat' inuoluerat. p'inde venit ad nos vni' genitus p'is: assumpsit ex nobis naturā / nō perpetrās culpā. Sine pctō quippe debuit esse qui p' pctō:ib; interuenire potuisset. q'a nimir' aliene pollutionis p'tagia nō tergeret / si propria sustineret. Mediator itaq; deit' hominū homo christ' iesus intercedens p' peccatorib; semetipm̄ iustus boiem qui p' alijs indulgētā meretur ostēdit. Veniēs itaq; ad nos desuper medic' nostr' / tānsq; nos inueniens languorib; p'cessos q'ddam nobis sile / r quiddā cōtrariū opposuit. Ad boies quippe hō venit / s; ad peccatores iust'. Cōcordauit nobis veritate nature: sed discrepauit a nobis veritate iusticie. Ut iustus em̄ homo corrigi non poterat nisi per deū. Uideri autē debuit q' corrigebat: vt prebendo imitarōis formā ante actē iusticie mutaret vitā. Sed videri ab bo

mine non poterat de'. homo ergo factus est vt videri potuiss;. Iust' igit' r inuisibilis de' apparuit similis nobis homo visibilis: vt dum videt' ex simili / curaret ex iusto. r duz veritate generis r concordat' ditioni / r rure aris obuiaret egritudini. In carne ergo veniēs dñs nō culpā nostrā ex vitio / non penā ex necessitate suscepit. nulla em̄ peccati labe polluit' / reat' nostri teneri ditione nō potuit: r ideo mortem nostraz omni necessitate calcata cū voluit spōte suscepit. Neq; enim ita vt nos sicut nat' / nec ita mortu' / nec ita resuscitatus. Nō em̄ operante coitu / sed ipū supueniēte cōcept' est: natus autē materna viscera r secūda exhibuit / r incorrupta suauit. Rursus nos om̄s cū nolim' morimur: qz ad soluēde pene debituz culpe nō stre ditione coartamur: ille autē qz nulli ammitt' est culpe / nulli ex necessitate succubuit pene. Sed quia culpā nostrā dominādo subdidit / penaz nostram miserādo suscepit: sicut ipse ait. Potestātē habeo ponēdi animā meā: r potestātē habeo itez sumēdi eā. Qui etiā p'misit. Nemo tollet eā a me: sed ego pono eaz a me ipō. Rursus nō vt nos suscitatus est: qz nostra resurrectio in fine est seculi d'larata: illius vero die tertio celebrata. Et nos quidē per illū resurgim': nā ipse p' se. neq; enim q' de' erat sicut nos vt ab alio resuscitatus potuiss' indigebat. In eo ergo ei' resurrectio distat a nostra / q' nō p' nosmetipos resurgimus sicut ille. Pro eo em̄ q' simpl' boies sum' / adiutorio supiori vt resurgere valeam' indigem'. Ille autē cuius d'ez resuscitationis vim cū patre r spūsancto de' exhibuit: quā in sol' in buta

Joan. xi

Joan. xi

Gregoriane exceptiones

ditur nō in die repenti s; in nocte me-
morat. Hinc est q̄ salomon q̄ sapiēs
tiā non pseueratur? accepit in sonis
hāc z nocte d̄scribit accepisse. Hinc
est q̄ angeli ad Abrahā meridie ve-
nitū/punituri hō sodomā ad eaz ves-
nisse vespere memorantur.

Gen. xix.

De Confessione peccōz / z absolutio-
ne. Moralium libro. xxij. Ca. xxvj.

Jo. xj.

Lazare veni foras. Dum pecca-
tor q̄sq; de vitio suo reprehensus
sub defensionū z excusationūz hōis
fugit. dū non vult cognosci q̄d fecit/
nō se d̄no sed sibi d̄nz abscondit. Agit
q̄ppe ne om̄ia videntē videat nō au-
te ne ip̄e videat. Quo p̄tra cuiq; pec-
catori tā erō: diū illuminatiōis ē hu-
militas p̄fessionis; q̄a sibi metip̄i tam
parcere renuit q̄ malū nō erubescit
p̄fiteri q̄d fecit / z q̄ defendendo accu-
sare potuit / accusādo se celerrime de-
fendit. Et z mortuo Lazaro q̄ mole
magna p̄mebat neq; d̄i reuiuiscer-
e s; veni foras. Ex qua videlicet resur-
rectio q̄ gesta in illi? est corpe signat
qualit nos resuscitemur in corde cū
videlicet mortuo dicat. Veni foras /
vt nimirū hō in peccō suo mortuus / z
p̄ mole male p̄suetudinis tā sepult?
q̄a intra p̄scientiā suā absconditus iacet
p̄ neq̄tiā / a seip̄o foras eruat p̄ confes-
sionē. Mortuo em̄ veni foras dicat.
vt ab excusat iōe z occultatiōe pecca-
ti ad accusationē suā ore p̄p̄uo exire
p̄uocetur. Tū David p̄pheta ab illa
tāti morte facinoris reuiuiscens ad
vocē d̄ni quasi foras erijt / dum p̄ na-
thān correct? q̄d fecerat accusauit.

In homelia sup̄ euangelium Cū
esset sero.

Post cōfessionem igit̄ peccati ab
his q̄ ligādi z soluēdi potestate susce-

perūt cause pensāde sūt; z tū c ligādi
atq; soluēdi potestas exercēda. Et
dendū q̄ppe q̄ culpa aut que sit peni-
tentiā secuta post culpā / vt q̄s om̄pa
de? p̄ cōpūctiōis grām visitat / illos
pastoris sententiā absoluat. Tūc enīz
vera est absolutio president; cum ar-
bitriū interni sequitur iudicis; Qd̄ hū
p̄dicta quadriduani mortui resuscita-
tatio illa significat / q̄ videlicet demon-
strat q̄a prius mortuū d̄ns vocauit.
z viuificauit dicens. Lazare veni fo-
ras / z postmodū is qui viuēs egressus
suis fuerat a discipulis solutus est / si-
cut scriptū est. Cūq; egressus esset q̄
fuerat ligat? instituit; tunc dicit disci-
pulis. Soluite eū / z sinite abire. Ec-
ce illum discipuli tam viuētem solu-
unt; quem magister resuscitauerat
mortuū. Si em̄ discipuli Lazarum
mortuum soluerent / ferocem magis
ostenderent q̄ virtutem. Ex qua cō-
sideratione intuendū est q̄ illos des-
bemus per pastoralem auctoritatem
soluere / quos aucto: ē n̄m cognosci
m? p̄ suscitantem grām viuificare.
Huc nimirū viuificatio ante op̄ati-
onē rectitudinis in ip̄a tā cognoscit
p̄fessione peccati. Tū z hūc ip̄i mor-
tuo lazaro nequāq; dicit reuiuiscer-
e s; veni foras. D̄nie q̄ppe peccōi dūz
culpā suā intra p̄scientiā abscondit
introsus later / in suis penetralibus
occultat. S; mortu? venit foras / cū
peccōi neq̄tiā suas sponte p̄fiter. La-
zaro ergo d̄i. Veni foras / ac si aperte
cuiuslibet mortuo in culpa diceretur.
Cur reatu tuū intra p̄scientiā tuam
abscondit. Foras tā p̄ p̄fessionē egres-
dere; q̄ apud te interius p̄ negatiōne
lates. Veniat itaq; foras mortu? i.
culpā p̄fiteat? peccōi. Venietez hō for?

Et ibi.

W. J.

Super euāg. Joā. Fo. LXV.

vas soluant discipuli/ vt pastores ecclesie et pena debeāt amouere quam meruit q̄ nō erubuit p̄fiteri qd̄ fecit.

De modis diuine locutionis. **Do** raliū libro. xx viij. **Ca. xi viij.**

Jo. xij.

Q clarificauit/ et iterū clarificauit. **bo.** Cum per angelicam creaturā voluntatē suā dñs indicat. aliquā eā v̄bis/ aliquā imaginib⁹ cordis oculis extēsis/ aliquā celestibus substantiis demonstrat. Verbis nāq; p̄ angelū loquit̄ cū nihil imagine ostendit/ s; sup̄ne verba locutionis aud. un/ sicut dicente dño. **P**ater clarifica filiū tuum/ vt et filius tu⁹ clarificet te/ prim⁹ respōdet. **E**t clarificauit et iterū clarificabo. Neq; eīm de⁹ q̄ sine tēpore vi impulsiois intime clamat in tēpora p̄ suā substantiā illā vocem edidit/ quā circūscriptaz tempore p̄ humana verba distinguit. sed nimirū de celestibus loquens v̄ba sua q̄ audiri ab hoibus voluit rationali creatura administrāte formauit. Aliquando imaginib⁹ cordis oculis extēsis p̄ angelos loq̄tur deus/ sicut Jacob subnixā celo scalaz dormiēs vidit/ sicut Petrus limbecū reptilib⁹ et quadrupedibus plenū in extasi raptus aspexit/ q̄ nisi incorporeis hec oculis cerneret in extasi nō fuisset. sicut paulo in visione noctis vir macedo apparuit/ q̄ trāsire eū in macedoniā rogauit. Aliquā celestibus substantiis loq̄tur de⁹/ sicut baptizato dño scriptus est. **q̄ d̄ nube vox sonuit dicēs. Die est fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄mibi p̄placui.**

Mat. iij.

In Ezechielis homelia. viij. De visione glorie dei. **Cap. xxviij.**

Dec dicit Esaias qm̄ vidit gloriam eius. **Quātalibet intentio et semēs humana tēdat etiā si phanta-**

sias imaginū corporalū a cogitatione cōpelcat si iā omēs circūscriptos spūs ab oculis cordis amoueat/ ad huc tñ in carne mortali posita videt gloriā dei: nō valz sicut est: s; quicquid de illa est/ qd̄ in mēte respicet et similitudo et nō ip̄a ē. **Uñ Ezechiel p̄beta dixit. Hic erat aspect⁹ splendoris p̄ gyrum: et hec visio similitudinis glorie dñi. Inde etiā ille p̄ticas tor q̄ raptus ad tertiu celū fuerat dicebat. Videmus nūc p̄ speculum in enigmate. Quia in re nō despicienda orit̄ questio quomō Joannes euāgelista cū erga miracula redemptoris nostri iudeoz p̄fidia etiā ex verbis p̄beticis scripsisset/ adiungit dicēs. **Hec dixit Esaias quando vidit gloriam eius. et locut⁹ est de eo. Et si Ezechiel vidit: quid est q̄ iste similitudis nē glorie et ille gloriam eius vidisse perhibet. Sed cū Joannes euāgelista prius miracula redēptoris nostri narrauit et infidelitatem iudeoz postmodū subdidit: hāc eiusdē redēptoris nostri gloriā que in mūdo apparuit/ etiā vidisse manifestat. Dimne eīm quod in terra mirum diuinitus agit gloria omnipotētis dei est: et ei⁹ glia in om̄ibus factis videt. Esaias igit ei⁹ gloriā in terra vidit. Ezechiel v̄o eius gloriā in celo sicut est videre nō potuit/ q̄a aliter est ei⁹ gloria in rebo fact⁹/ et aliter in semetipso. **Hec ergo ei⁹ glia q̄ in rebo est videri pot̄/ illa v̄o q̄ in ipso est videri modo nisi p̄ similitudinem nō potest.******

Ezech. 11

1. cor. xij.

Quādam Iesum xpm̄ redemptor

Gregoriane exceptiones

rem nram vt eū sequamur/hic admo-
nentem in quibz fides charissimi credi-
mus opibz bonis sequi studeamus.
Aspiciam⁹ qua gradit⁹: et eius vesti-
gia imitādo teneam⁹. **J**esum etenim
sequit⁹: q̄ imitat⁹. **H**inc nāq; dicit. **S**e-
quere me. et dimitte mortuos sepeli-
re mortuos suos. **S**eque enim dicit
imitare. **C**ōsiderem⁹ ergo qua gra-
dit⁹: vt seq̄ mereamur. **E**cce cum sit
dñs et creator angeloz suscepturus
naturā nram qua cōdidit: in vteruz
viginis venit/ nasci tñ in hoc mūdo
p̄ diuites noluit. parētes pauperes
e'egit. vñ et cū agnus q̄ p̄ illo offerre-
tur defuit colūbarz pullos et par tur-
turū ad sacrificium mater inuenit.
Prosperari in hoc mūdo noluit/ irri-
siones et opprobria tolleravit/ spūta/
flagella: a'apas: spineam coronā: cru-
cēq; sustinuit. **E**t q̄a rerū corpora-
liū delectatiōe a gaudio interno ceci-
dit⁹/ cū qua amaritudine illuc rede-
amus ostendit. **Q**uid itaq; pro se de-
bet hō pati/ si tāta deus p̄ hominibz
peulit⁹. **Q**ui igit in **C**hristo tā credis-
dit sed adhuc auaricie lucra sectatur
in supbia honora extollit: inuidie fa-
cibz inardescit: libidinis imundicia
se polluit. prosperari ad ea q̄ sunt in
mūdo cupiscit. **J**esum in quo cre-
didit seq̄ cōtemnit. **D**iuerso q̄ppe in-
nere ambulat et pergit/ si gaudia de-
lectatiōesq; appetit. cui dux su⁹ vias
amaritudinis ostendit.

In homelia super euangelium,
Quia sabbati. De victoria redemptio-
nis.

Capitulum. xxx.

Job. xij.

Serualtatus fuero a terra/ omnia
strabā ad meipsum. **P**er resur-
rectionē nostrī redemptoris omnes
electi q̄ q̄suis in sinu trāquillat⁹ ta-

mē claustris tribant⁹ inferni/ ad affe-
na paradisi reducti sūt. **Q**uod ante
passionē promisit/ in resurrectionē sua
dñs adimpleuit. **O**mnia enī traxit q̄
de suis electis apud inferos nullum
reliquit. **O**mnia abstulit/ vtiq; electa.
Neq; etenim infideles quosq; et p̄ suis
criminibz cōnis supplicijs deditos
ad veniā dñe resurgēdo reparauit/
s; illos ex inferni claustris rapuit q̄s
suos in fide et actibus cognouit.

Moralium libro. j. et. xix. De pres-
dicatione. Cap. xxxij.

Utrāq; transit admissio. **U**trā recte san-
ctis apostolis post p̄dicationē dñs
pedes lauit/ vt videlicet apte mōstras-
ret q̄a plerūq; et in bono ope peccari
pulis trahit et inde inq̄nant vesti-
gia loquūt⁹: vnde audientius corda
mūdant. **N**ā sepe nōnulli dū ex hor-
tatiōis verba faciūt: aut ad q̄tulam
cūq; trahunt indignationē si p̄tēnū-
tur/ aut ad q̄tulacūq; gloriā si ab au-
diētibus venerant. et q̄slibz tenuit se se
intrinsicus/ q̄a per eos purgationis
grā dirigit extollūt. **C**ūq; hō alic-
na opera dilūt/ quasi ex bono itinē-
re puluere male cogitatiōis sumunt
Quid ergo fuit post p̄dicationē pes-
des discipuloz lauare/ nisi post p̄d-
icatiōis glīam cogitatiōis puluere
tergere/ gressusq; cordis ab interna
elatiōe mūdare. **P**edes igit apostoz
loz loni sūt/ vt a q̄libz paruo p̄tagio
in ipa p̄dicatiōe p̄tracto q̄si a q̄dam
itinere collecto puluere mūdarent.

De vera virtute amoris. Moralium
libro. xx. et. xxxij. Cap. xxxij.

In hoc cognoscēt omnes q̄a me-
cūctis discipuli: si d'ectionē bar-
bueritis adiunxerit. **O**mnipotentis

Super euāg. Joā. Fo. LXVI.

dei nos esse discipulos/sola custodia
caritatis pbat. **T**urpem quippe ma-
nū sine caritate testatur predicator
egregiū nihil valere: q̄ ait. **S**i distri-
buero in cibos pauperū oēs facultates
meas/et si tradidero corpus meū
ita vt ardeam/caritatē autē nō habēa-
nihil mihi p̄dest. **D**e hereticis quo-
q̄ signa ac miracula faciētibus/ s̄ hic
p̄mia afflictionis sue et abstinentie lau-
des videlicet q̄s amat recipientibus/ re-
demptoris voce d̄r. **M**ulti dicent mi-
hi in illa die. **D**ñe dñe nōne in nomi-
ne tuo p̄bctamini?/ et in nomine tuo vi-
rutes multas fecim⁹. **E**t tunc p̄fite-
bor illis q̄a nūq̄s noui vos. **D**iscedis
te a me q̄ opamini iniquitates. **Q**ua ni-
mirū snia qd̄ dā intelligi: nisi vt in
omnib⁹ caritas hūilitas: non autē de-
beant hūitum signa vnerari? **P**ro-
batio quippe factitat⁹ nō est signa face-
re: sed vnum quēq̄ vt se diligere. de
deo autē vera/ d̄ primo hō meliora q̄
de semetip̄o sentire. **N**am q̄a h̄a vir-
tus in amore nō autē in ostēsiōe mira-
culi/ x̄itas demonstrat q̄ ait. **I**n hoc
cognoscēt oēs q̄a mei discipuli estis
si dilectionē habueritis adinuicem.
Qui enī nō ait in hoc cognoscit q̄a
discipuli mei estis si signa fecerit/ s̄
ait. **S**i dilectionē habuerit/ ad inui-
cē/ apte indicat q̄a veros dei famu-
los nō miracula/ s̄ sola caritas pbat
Testimonium ergo superni discipu-
latus est donus fraternae dilectionis.
Que nimirū dilectio si cor nostrum
veraciter replet: duobus modis ostē-
di solet. si et amicos in deo/ et inimicos
diligimus propter deum. **S**ed
sciendū est q̄a inimici dilectio tūc ve-
raciter custoditur/ cū nec de p̄fectu

addicimur: nec de ruina illius letas-
mur. **N**am sepe in dilectionis imagi-
ne erga inimicum anim⁹ fallit: scq̄
hūc diligere estumat/ si eius vite con-
trarius nō existat: s̄ dilectionis vum
occulte veracit⁹ aut p̄fectus inimici
aut casus interrogat. **H**ac etenim; de
re ad plenū semetip̄am mens homi-
nis nescit/ nisi cū quē sibi aduersariū
credit in defectu vel p̄fectu eius mu-
tasse se modū sui stat⁹ inuenerit. **S**i
enī de p̄speritate addicitur et de cala-
mitate se odient⁹ letat⁹/ constat q̄a nō
amat quē non vult esse meliorem/ se/
eūq̄ etiā stantē voto p̄sequit quē ce-
cidisse gratulat⁹. **S**ed inter hec scien-
dū est q̄a euenire plerūq̄ solet vt nō
amissa caritate et inimici nos ruina
letificet/ et rursus eius gloria sine in-
uidie culpa cōtristet/ eū et fonte co-
quosdā erigi bene credim⁹/ et p̄ficiē-
te illo plerosq̄ iniuste opprimi so-
damus. **Q**ua in re mentē n̄ram nec
eius itaq̄ defect⁹ erigit/ nec eius p̄fect⁹
et⁹ addicit: si recta nostra cogitatio
nō qd̄ in ip̄o/ s̄ qd̄ de ip̄o circa alios
agatur attēdit. **S**ed ad hec suanda
valde est necessarius subtilissime dis-
cretionis examen: ne cū nostra odia
ereqm̄ur fallamur sub specie utilitas
tis aliene. **S**i autem de inimici mor-
te gaudendū oīno nō est/ psalmista
nō diceret. **L**etabit iust⁹ euz viderit
vinctā impiorū. **S**ed aliud est ipiū:
aliud hō inimicus/ p̄peti. **N**am sunt
pleriq̄ inimici q̄ nō sunt impij/ et sūt
nōnulli impij/ q̄ nobis specialiter nō
vident⁹ inimici. **H**umana autē mens
oēm quē inimicū tolerat etiā impiū
et iniquū putat/ q̄a ei⁹ culpas apud
cogitationem suam liuor accusatus
exaggerat. **Q**ui subibet vero flagis

hōr. xij.

Mat. xij.

Nota.

ps. lvij.

Gregoriane exceptiones

tho p̄matur/min⁹ iniquus credit: si
aduersari⁹ minime sentit. **Qua** in re
discernendū est aliud esse qđ nobis/
aliud qđ sibi z ceteris n̄ inimic⁹
nocet. Nā si alijs bon⁹ est/sine nostra
fortitan culpa non p̄t esse nobis ma-
lus. nec oīno tam de ei⁹ ruina gaudē
dū est/cui⁹ nos solos certū est aduer-
sa tolerasse. **Cum** vō n̄ ac mltorū bo-
nis perimū de ereptione primorū: po-
tius de interitu inimici necesse est vt
anim⁹ letet. **O**pret nāq; vt pereunte
aduersario/subtilit̄ p̄sare debeam⁹
z qđ debem⁹ ruine pctōnis z qđ iusti-
cie ferētis. **Nam** cū puerum quēq;
om̄ipotēs pcurit/z dolēdus est mi-
serie peunitis/z gaudēdū iusticie iu-
dictis: vt nobis z i luctu sit pena mo-
rientis primi: z rursus in gaudiū ve-
niat exhibita eq̄tas iudicātis dei: q̄ti-
nus nec peūti hoi cristam⁹ aduersa-
rū: nec iudicātū dō iueniamur in gr̄i.

Moralium lib. iij. z. xxxv. z Eze-
chielis homelia q̄ta secūde part. et
dyalogorū libro. iij. De discretioe ce-
lestiū dignitatū. Caplm. xxxij.

Joā. xij. **I**n domo patris mei mansiones
multe s̄t. **Quoniam** electis dei in
hac vita est discretio op̄erū/in alia q̄z
vita erit p̄culdubio discretio dignita-
tū. vt qđ hic alius aliū merito supat/
illie ali⁹ aliū retributioe trāscendat.
Et qūuis in illa retributioe dignitas
eadē oib; nō sit: vna tñ erit oib; vita
beatitudinis. **Uñ** in euāgelio v̄itas
ip̄a d̄t. **In** domo p̄ris mei mansiones
mlte sunt. **Si** em̄ dispar retributio
in illa b̄itudine et̄na nō esset/vna po-
tius mansio q̄z mlte essent. **Dulce** ḡ
mansiones s̄r: in q̄bor distincte bono-
rū ordines/z p̄pter meritōz p̄fortius

Mat. xx. cōmunit̄ letent. **Ille** q̄ppe qđ diuer-

sis bonis in vineā ducti v̄enerūt: h̄c
nō eque laborātes eū dē tñ eque cun-
cti denariū p̄ceper̄t. **Qua** itaq; rōne
p̄ueniāt mansiones multe cū vno des-
nario/nisi q̄a diuerse q̄dem beatorū
citiū dignitates erūt: sed tñ vna res
quies et̄ne retributioe: Nā si dispar
erit retributioe q̄litas quā p̄ opa di-
uersa p̄sequēt: vna tñ est beatitudo
quā illic p̄cipient qđ in mult⁹ mansio-
nib; distinguunt: z si dispar erit me-
ritū singulorū: nō erit diuersitas gau-
diōz. qz z si alter min⁹/z ali⁹ ampl⁹
erulcat: oēs tñ vnū gaudiū de condī-
toris sui visione letificat: z vna cur-
ctis est b̄itudo leticie: q̄uis non vna
sit sublimitas vite. **In** domo igit̄ pa-
tris sui mansiones mltas eē v̄itas d̄t.
qz in illa beatitudinis vita non dispa-
ri vnusquisq; iurta dispar meritū lo-
cū disparē p̄cipit: s; eiusdē disparilis-
tatis dāna nō sentit: qz tānū sibi q̄ntū
p̄cepit sufficit. **In** eiusdē nāq; multis
mansionib; erit aliq̄mō ip̄a retributio
nū diuersitas cōcorū qz tāta vis oēs
in illa pace sociat: vt qđ in se q̄sq; nō
accepit/h̄ se accepisse i alia p̄gaude-
at. q̄s bñ **Paul⁹** mansiones iurta meri-
ta distributas isinuat cū ait. **Alia** cla-
ritas solis/z alia claritas lune: z alia
claritas stellaz. **Stella** ei a stella differt.
De opatiōe sc̄i sp̄s (in claritate.
rit⁹. **Moralium lib. v. Ca. xxxij.**

Quo rogabo patrē meū: z aliū
paraclitū dabit vobis. **Aspiratio**
sancti sp̄s hūanā mentē p̄tingēs
do subleuat: z tpales cogitatioes des-
p̄mēs/eternis h̄c desiderijs inflāz
mar: vt nihil ei tā nisi qđ supna sunt li-
beat: z cūcta qđ inferi⁹ de humana p̄-
strepūt corruptioe p̄tēnat. **Uñ** z ve-
ritatis voce d̄t. **Ego** rogabo patrē z.

Joā. xv.

Joā. xij.

Mat. v.

S

Super euāge. Joan. Fo. LXVII

aliū paracitū dabit vobis vt mane
at vobiscū in eternū spiritū veritatē
quē mūdus nō pōt acciper. Sicut
em̄ idē paracitū idest post media
toꝝ abcessum alius hūani generis
cōsolator in semetipō inuisibilis est/
ita omnē quē repleuerit ad desiderā
da inuisibilia accendit. Et qm̄ mun
dana corda sola visibilia diligūt hūc
mūdus nō accipit/ q̄a ad diligēda in
uisibilia nō assurgit. **Seculares em̄**
mētēs q̄to se foras p̄ desideria dilas
tāt/ tanto ad receptionē illius sinum
cordis angustāt. Valde q̄ppe pauci
in humano genere inueniunt: qui a
desiderioꝝ carnaliū foras purgati/
ad p̄ceptionē facti spūs ip̄a hac pur

Moralū libro. (gatiōe dilatacōe)
rvij. De vidēdo deo. Cap. xxxv.

Jo. xliij. **Q**ui diligit me/ diligit a patre
om̄co. **S**uere nōnulli q̄ deū di
cerēt etiā in illa regiōe beatitudinis
in claritate q̄dē sua cōspici/ sed in na
tura minime videri/ q̄s nimirū mi
nor inq̄sitiōis subtilitas sefellit. Neq̄
em̄ illi simplici z incōmutabili essen
tie/ aliud est claritas/ aliud natura. s̄
ip̄a natura sua claritas: ip̄a claritas
natura est. Quia em̄ suis dilectorib̄
hec dei sapiētia quādoq̄ ostēderet i
se pollicet dicens. **Qui diligit me/ dili
get a p̄e meo/ z ego diligā eū/ z ma
nifestabo ei meip̄s. Ach patenē dicat**
**Qui in v̄sa me cernitis/ restat vt in
mea natura me videat. Hinc rursū**
ait. Beati mūdo corde/ q̄niā ip̄i deus
In homelia sup̄ Misē (videbūt.
**De diuī
na in nobis māsiōne. Cap. xxxvj.**

Jo. xliij. **S**iquis diligit me/ sermonē me
sum seruabit: z pater meus dili
get eū/ z ad eū veniēz z mansiōnez

apud eū faciem. **V**iam dño ad cor
nīm veniēti facim⁹/ eū ad p̄ceptū vt
tā p̄param⁹. **M**āsiōnē in corde nos
stro veniēti dño p̄param⁹: eū verita
tē s̄monē hūiliter audim⁹/ z eū dilec
tiōe seruamus. **Q**uisq̄s autē in sup̄
bia mentem eleuat. quisq̄s auaricie
estibus anbelat/ q̄squis se inq̄natio
nib̄ luxurie polluit cordis ostiū con
tra veritatez claudit: z ne dñs ad se
veniat z māsiōnez faciat animi clau
stra seris vitioꝝ dānat.

De Pace. Moralium libro. vj.
Capitulum. xxxvij. Gbl. 8.

Pacem relinq̄ vobis/ pacē meaz
do vobis. **I**n scriptura sacra a
liter par plena dicit: z aliter inchoas
ta. **I**nchoataz q̄ppe veritas discipulis
dederat: eū dicebat. **P**acem relin
quo vobis/ pacē meā do vobis. **E**t
plenam symcon desiderauerat: cum
exoraret dicens. **N**ūc dimittis serui
z tuū dñe/ s̄m̄ s̄bus: tuū in pace. **P**ar
em̄ nostra ex desiderio cōditoris in
choat: ex manifesta autē visione p̄fici
tur. **P**lena q̄ppe tūc erit/ eū mēs nos
stra nec ignorantia cecat/ nec sue car
nis impugnatione concutitur.

De eodem pastorali capitu. xlvj.
Capitulum. xxxvij.

Sollicite pacati debēt curare ne
s̄dū plusq̄z necesse est pacē. quam
possidēt amat/ ad p̄petuam puenire
nō appetāt. **P**lerūq̄z em̄ grauius in
tēctiōnez mētium rerum tranquille
tas tentat/ vt quo nō sunt molesta q̄
tenēt eo min⁹ amabilia fiant que vo
cāt/ z quo delectāt p̄sentia: eo nō inq̄
rant eterna. **V**ñ z p̄ semetip̄am veris
tas loquēs eū terrenā pacem a sup̄
na distingueret: z ad venturam dis
cipulos ex p̄senti prouocaret/ ait.

Gregoriane exceptiones.

Job. xliij. Pacem relinquo vobis/pacē meaz do vobis. Relinquo se; transitoria: do mansura. Si ego in eā cor q̄ relicta est figit/nunq̄ ad illā q̄ dāda est puenit. Pax igit̄ p̄sens ita tenenda est vt z diligi debeat z p̄tēni/ne si immoderate diligit̄/diligent̄ anim⁹ in culpa capiatur.

Ibidem. De p̄meditatiōe mortis nostre. In homelia super **Lum** appropinquaret **Iesus** hierosol. **Cap. xxxij.** Venit em̄ princeps mūdi hui⁹. **U**aligni spūs nō solū in egredientib; puerforū animab; opa sua requirūt vt eas ad tormēta trabant verū ad electos q̄q; veniūt z suū in illis aliqd̄ req̄runt si p̄ualeāt. Unus aut̄ in hominib; extitit/q̄ āte passio nē suā libera voce dixit. Jam nō ml̄ta loquar vobiscū/venit em̄ princeps mūdi huius z in me nō habz quicq̄. **Q**uē em̄ hūc mortales hominē vidit. suū in illo mūdi p̄nceps aliqd̄ inuenire se posse credidit. Sed sine pctō vllō a mūdi corruptione exiit/q̄ sine pctō ad mūdum venit. **H**oc de se cōtra mūdi p̄ncipem nullus dicere potuit. Nam cū p̄beta dicat. Ecce em̄ in iniquitatib; cōceptus sum/z in delictis peperit me mater mea. nemo sine culpa in mūdo potuit esse: qui in mundo venit cū culpa. **C**onstat em̄ q̄a oēs q̄ de carnis delectatione concepti sūt in eoz. p̄culdubio vel actione/vel locutiōe/vel cogitatiōe aliqd̄ suū p̄nceps mūdi hui⁹ habuit. **S**z idcirco illos vel post rape/vel prius tenere nō potuit/qm̄ eos ille a debitis suis eripuit q̄ pro nobis sine debito mortis debitū soluit: vt nos ideo sub iure hostis nostri debita nostra nō teneāt: q̄a p̄ nobis mediator dei

z hoīm hō r̄ps **Iesus** gratuito reddidit qd̄ non debebat. **Q**ui enī pro nobis mortē carnis indebitā reddidit/nos a debita anime morte liberauit. **A**it ergo. Venit em̄ p̄nceps mūdi huius/z in me non habet quicq̄. **U**n̄ curādus nobis est/z cū magnis quondie fletib; cogitandū q̄ rapid⁹ q̄ r̄ribilis sua in nobis opa req̄rens in die nostri exitus p̄nceps hui⁹ mūdi veniat/si etiā ad deū carne mortētes venit/z in illo aliquid̄ q̄suiuit: in q̄ nihil iuenire potuit. **Q**uid itaq; nos miseri dicturi/qd̄ acturi sumus q̄ in numerā mala cōmisim⁹? **Q**uid req̄rēti aduersario z multa sua in nobis inueniēti dicem⁹: nisi solū qd̄ nobis est certū refugitū solida spes/q̄a cuz illo vnuz facti sum⁹ in quo p̄nceps huius mundi z suū aliqd̄ req̄suiuit/z inuenire minime potuit. **Q**niā solus est inter mortuos liber⁹. **E**t a peccati iam seruitio veraci libertate solui mur: q̄niā z ei q̄ vera libertas est vnuz mur. **C**onstat em̄ nec negare possuim⁹ sed veracit̄ fatemur/q̄a p̄nceps hui⁹ mūdi habz in nobis multa/sed tamē mortis nostre tempore iam nos rapere non valet/q̄a eius mēbra sum⁹ effecti in quo nō habz q̄c̄q;. **S**ed nihil p̄dest q̄ eidē redēptori n̄ro per fidē iungimur: si ab eo morib; distingamur. **I**po em̄ dicit. **N**ō oīs qui dicit mibi dñe dñe intrabit in regnū celoz. **R**ecta em̄ opa recte f̄idei sūt iungenda/mala q̄ fecim⁹ p̄ q̄ridiana lamēta sūt diluenda: z ea que possuimus bona fratrib; us impendenda. **N**eq; em̄ aliter redēptorib; nostri mēbra efficiuntur/nisi inherēdo deo z cōpatiēdo primo. **M**ultū em̄ valet cōpassio fraterna/ z nos omnipotentī

Super euāg. Joā. LXVIII.

deo cōiungūt misericordie viscera. **I**nde em̄ ei q̄ est sup̄ om̄ia p̄pinq̄a: m̄. vnde nos p̄ cōpassionem p̄ximi: etiā sub nosmetip̄os deponim̄. **I**n reu corporalibus nemo alta tangit nisi q̄ tenditur. **I**n rebus vero spiritalibus certū est q̄a q̄to pl̄ p̄ cōpassionē attrahimur tāto altius verius p̄pinq̄amus.

In Ezechielis homelia. **De ḡtia dei z libero arbitrio. Cap. xl.**

Sine me nihil potestis facere. **E**x somnipoētēs dei ḡtia ad bona opera conari q̄dem possum̄ sed hec implere si ip̄e nō adiuuat q̄ iubet nō valēm̄. **S**ic Paulus cū discipulos admoneret dicens. **Cū** metu z tremore v̄ram ip̄soꝝ salutē operamini illi:

co q̄ in eis hec ip̄a bona operaret ad iungit dicens **D**eus est em̄ q̄ operat̄ in vobis velle z p̄ficere pro bona volūtate. **H**inc est q̄ ip̄a veritas discipul̄ dicit. **S**ine me nihil potestis facere. **S**ed in his cōsiderandū est q̄a bona nostra cuz sic omnip̄otētis dei dona sint vt in eis aliqd̄ nostrū non sit: cur nos quasi p̄ meritis eternam retributionē q̄ramus. **S**i autē ita nostra sūt vt dona dei omnipotentis nō sint: cur ex eis omnipotentē deo ḡtias agamus? **S**ciendum est quia mala nostra solūmodo nostra sunt bona vero nostra z omnipotentis dei sunt z nostra q̄a ip̄e aspirando nos p̄uenit vt velimus/ qui adiuuando sublequit̄ ne inaniter velim̄ sed possumus implere q̄ volumus. **P**recue mēte autē ḡtia z bona volūtate sublequente hoc q̄d omnipotentis dei donū est. sit meritū nostrum. **Q**uod bene Paulus breui sententiā explicat dicens.

Pius illis omnibus laborauit.

Qui ne videret sue virtuti tribuisse q̄d fecerat/ adiunxit. **N**ō autē ego sed gratia dei mecū. **A**chi diceret. **I**n bono ope laborauit nō ego sed deus. **I**n eo em̄ q̄ solo dñi dono p̄uentus suz nō ego: in eo autē q̄ dñi volūtate subsecutus/ z ego. **H**ec breuiter contra pelagiū dicta sint z celestium.

Moraliz libro. **xxvi. De veritate dilectionis. Cap. xli.**

Vos amici mei estis. **A**micus veritatis est recte amator actio nis. **U**nde z ipsa veritas discipulis dicit. **V**os amici mei estis/ si feceritis que ego p̄cipio vobis. **A**micus q̄ppe animi custos dicit̄. **U**n̄ z nō immerito q̄ custodire volūtatem dei in p̄ceptis illius nitit̄ eius amicus vocatur. **H**inc est q̄ rursū eisdem discipul̄ veritas dicit. **V**os autē dicit̄ i amicos q̄a omnia quecunq̄ audiui a patre meo nota feci vobis.

In homelia super **Luz** esset sero.

Quid significet missio spiritus sancti. **Capitulum. xlii.**

Quoniam venerit paraclētus quem ego mittam vobis a patre. **P**araclētū factūz filiū a se discipulis promittit mittendūz/ q̄ se quoq̄ a patre missū eisdem alibi asserit dicens. **S**ic misit me pater/ z ego mitto vos. **I**n q̄ b̄ v̄bis q̄uis missio intelligat̄ eius incarnatio. **p**ater q̄ppe filius misit qui hūc p̄ redēptiōe generis humani in carnari cōstituit/ tamē etiā iuxta naturā diuinitatis potest intelligi. **E**o enim ip̄so a patre filius mitti dicit̄/ quo a patre generatur. **S**ic quoq̄ spiritum sanctū qui cū sit patri coequalis z filio/ non tñ incarnatus est/ isdem se filiū mittere p̄hibet dicens. **C**um venerit paraclētus quem ego

Job. xv.

Phil. ii.

Job. xv.

Job. xv.

Job. vi.

1 cor. xv.

Gregoriane exceptiones.

mitti vobis a patre. Si enim mitti solimodo incarnari deberet intelligi: scilicet p. c. d. b. i. o. s. p. n. u. l. l. o. m. o. m. i. t. t. i. d. i. c. e. r. e. t. q. n. e. q. u. i. s. e. s. t. i. n. c. a. r. n. a. t. / s. i. e. i. s. m. i. s. s. i. o. i. p. s. a. e. s. t. p. e. c. c. e. s. s. i. o. q. d. e. p. a. t. r. e. p. e. c. c. e. d. i. t. z. f. i. l. i. o. S. i. c. u. t. i. t. a. q. f. i. l. i. u. s. n. o. i. n. e. o. g. r. u. e. m. i. t. t. i. d. i. q. d. g. e. n. e. r. a. t. i. t. a. z. s. p. u. s. s. a. n. c. t. u. s. d. i. m. i. t. t. i. q. u. i. a. p. e. c. c. e. d. i. t.

Moralium lib. viij. Et in dialogo libro. ij. De amore spirituali. Ca. xliij.

Jo. xvi.

Dominus noster ut fide discipuli d. i. c. e. r. e. t. d. i. c. i. t. S. i. n. o. a. b. i. c. i. e. r. o. p. a. r. a. c. i. t. u. s. n. o. v. e. n. i. e. t. a. d. v. o. s. C. u. e. n. i. m. c. o. s. t. e. t. q. d. p. a. r. a. c. i. t. u. s. s. p. u. s. e. t. p. a. t. r. e. p. e. c. c. e. d. i. t. d. a. t. s. p. z. f. i. l. i. o. c. u. r. s. e. f. i. l. i. u. s. r. e. c. e. s. s. u. r. u. s. d. i. c. i. t. v. t. i. l. l. e. v. e. n. i. a. t. q. d. a. f. i. l. i. o. n. u. n. q. u. a. m. r. e. c. e. d. i. t. S. e. d. q. d. d. i. s. c. i. p. u. l. i. i. n. c. a. r. n. e. d. n. i. z. c. e. r. n. e. t. e. s. c. o. r. p. o. r. i. s. h. u. n. c. o. c. u. l. i. s. s. p. v. i. d. e. r. e. s. i. t. i. c. b. a. n. t. r. e. c. t. e. c. i. s. d. i. N. i. s. i. e. g. o. a. b. i. c. i. e. r. o. p. a. r. a. c. i. t. u. s. n. o. v. e. n. i. e. t. A. c. s. i. a. p. t. e. d. i. c. e. r. e. t. S. i. a. b. i. n. t. e. n. t. i. o. n. i. s. v. e. s. t. r. e. o. c. u. l. u. s. c. o. r. p. u. s. n. o. s. u. b. t. r. a. h. o. a. d. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. v. o. s. i. n. v. i. s. i. b. i. l. e. p. o. s. o. l. a. t. o. r. e. s. p. i. r. i. t. u. s. n. o. p. d. u. c. o. S. i. c. o. r. p. u. s. n. o. s. u. b. t. r. a. h. o. q. d. s. i. t. a. m. o. r. s. p. i. r. i. t. u. s. n. o. o. s. t. e. n. d. o. E. t. n. i. s. i. m. e. d. e. s. e. r. i. t. i. s. c. o. r. p. o. r. i. s. c. e. r. n. e. r. e. n. u. n. q. u. a. m. d. i. s. c. e. s. s. i. s. s. p. i. r. i. t. u. s.

Moralium lib. vj. (iter amare. De solatiōe penitentiū. Ca. xliij.

Ut i. s.

Ad dico vobis quod plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudet. Vos autem tristabimini. Sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Quos qui redemptores nostri desiderijs accessi. p. s. p. e. r. a. f. u. g. i. u. r. / a. d. u. e. r. s. a. p. a. t. i. u. n. t. / c. r. u. c. i. a. t. p. s. e. q. u. e. n. t. i. u. t. o. l. e. r. a. n. t. s. e. q. u. i. p. o. s. p. l. a. m. e. n. t. a. c. a. s. t. i. g. a. n. t. r. a. t. o. s. u. b. l. i. m. i. o. r. e. i. n. f. u. t. u. r. o. l. e. t. i. c. i. a. r. e. c. i. p. i. e. n. t. q. u. a. n. t. o. n. u. c. c. u. c. t. i. s. m. u. n. d. i. g. a. u. d. i. s. d. e. u. o. r. e. m. o. r. i. u. n. t. H. i. n. c. e. t. q. d. e. a. d. e. v. i. t. a. s. d. i. c. i. t. V. o. s. i. g. i. t. n. u. c. q. u. e. d. e. t. r. i. s. t. i. c. i. a. h. a. b. e. t. s. i. t. e. z. a. u. t. v. i. d. e. b. o. v. o. s. z. g. a. u. d. e. b. i. t. c. o. r. v. e. s. t. r. u. s. z. g. a. u. d. i. u. m. v. o. s. t. r. i. n. e. m. o. t. o. l. l. e. r. a. v. o. b. i. s. O. m. n. e. s. e. n. i. m. q. u. i.

Ibidem.

nunc p. dei amore despiciunt: z pro eo temporaliter affligunt: vera leticia eterna liter in celesti gloria consolabunt.

In homelia sup hoc est pceptus. De oratiōe z exauditiōe. Ca. xlv.

Siquid petieritis patre in nomine meo dabit vobis. Et quod non petistis quicquid in nomine meo. Si omne quod petimus in nomine filij dat nobis pater.

Quid est quod Paulus ter dominum rogavit z exaudiri non meruit: s. dicitur est illi:

sufficit tibi gratia mea. Nam virtus in infirmitate perficitur. Nunquid ille tam egregius predicator in filij nomine non petiit: quare autem non accepit quod petiit? Quod autem verum est: quod quicquid petierimus in nomine filij dat nobis pater: si auferri a se angelus sathane petiit apertus in nomine filij tamen quod petiit non accepit. Sed quoniam nos me filij iesus est: Iesus autem saluator vel etiam salutaris dicitur. ille ergo in nomine saluatoris petiit: qui illud quod petit ad veram salutem pertinet. Nam si id quod non expeditur petiit: non in nomine iesu petitur pater. Tamen z eisdem apostolis adhuc infirmis manibus dominus dicit. Et quod non petistis quicquid in nomine meo. Ac si apte dicitur. Non petistis in nomine saluatoris: quod salutem eternam querere nescitis. Hinc est quod z Paulus non exaudiri: quod non ei precebat ad salutem si a temptatione liberaretur.

Cum ergo fratres charissimi convenitis ad ecclesiam: precare quod petitiones vestras: videte si in nomine iesu petitis. id est si gaudia salutis eterne postulatis. In domino enim iesu iesum non queritis: si in creaturam repleto ipso: tunc per ipsa orationis. Et quidem cum hec defunt: ab omnibus potest deo petenda sunt: s. meminisse oportet. nunc debemus quod ex mandato eiusdem nostri redemptoris accepimus. Querite primum regnum dei z iusticiam eius: et bec

Jo. xvi.

Jo. xvi.

Mat. vi.

Super euāge. Ioan. LXIX.

omnia ad iacent vobis. Et hec itaq; ab Iesu petere nō est errare: si tamen non nimis petantur.

De cognitiōe diuine maiestatis.

Moralium lib. 20. r. 21. bis. Ca. xlvi.

Palam de patre annūciabo vobis. Infirmi tati nostre dñs nō apta specie maiestatis sue/ sed p̄dicatōis suoz loquit̄ voce: vt corda ad huc carnalia carnis lingua pulset: et tāto facili⁹ insueta p̄cipiat̄/ q̄nto ea p̄sonitū s̄uete vocis audiūt. At post q̄ p̄ mortē in puluere caro resoluēt: et per resurrectionē puluis animabitur: tūc de deo audire v̄ba nō queremus: q; vnū ip̄m qd̄ implet oia iam per sp̄m dei verbū videbim⁹: et vltra a doctorib; vite p̄dicatōnem accipere nō requirem⁹: tūc q̄ p̄ implebit̄ qd̄ per Hieremiā d̄t dñs. Non docebit vltra vir primū suū/ et vir fratrem suū dicēs. cognosce dñm: oēs em̄ cognoscent me a minimo eoz vsq; ad maximū d̄t dñs. Cum ergo nobis post resurrectionē dñs ostendēt per speciem: tunc semetip̄m quō oīnib; creatur; presit nobis insinuat: tūc deterfa nostre mentis caligine clara se visione manifestat. et tunc implebit̄ qd̄ in euāgelio d̄t ipsa v̄tas. Venit hora cū tā nō in p̄verbis loquar vobis/ sed palam d̄ patre annūciabo vobis. Fili⁹ em̄ d̄ patre palam annūciat: quia per hoc qd̄ verbū est/ ex natura nos diuinitatis illustrat. Palam itaq; de patre annūciare se asserit: q̄a p̄ patrefactā tunc maiestatis sue speciem/ et quō ipse dignenti nō impar coact⁹: et quō vtroq; sp̄s vtriq; coeternus p̄cedat offendit. Aperte namq; tunc videbimus quō hoc qd̄ oriēdo est ei de q̄ eorum subsequēs nō est: quō is qui p̄

processionē p̄ducitur/ a p̄ferentibus non p̄citur. Aperte tūc videbimus quomodo et vnum diuisibiliter tria sunt/ et indiuisibiliter tria vnum.

De passiōe dñi atq; potētia. Moralium lib. x. vij. Caplm. xlvij.

Iesus sciens q̄ v̄tura erant super eum/ p̄cessit et dixit. Quē q̄ ritus: q̄ incomphensibilis sit et inconsiderabilis illa magnitudo qua in secunda dñs ostēsiōne v̄turus est: bñ vtrūq; perp̄dimus si p̄mi aduētus pōdera sollicita cōsideratione pensamus. Certe vt nos a morte redimeret mori dñs venit: et defectū carnis nostre in suo corpore penasq; tolerauit: qui p̄sq; ad crucis patibulū p̄ueniret/ teneri/ conspui/ illudi/ alapis cedi se p̄tulit. Ecce ad quāta venire p̄pter nos p̄bra cōsensit: et tamē p̄usq; se teneri p̄mitteret/ persecutores suos reliquit dicēs. Quē q̄rit? Cui ilico responderūt/ Iesum nazarenū. Quib; cū rep̄te diceret ego sum: vocem solūmodo mitissime respōsiōis edidit: et armatos p̄secutores suos p̄tinuis in terrā stravit. Quid ergo facturus est cū iudicatur⁹ venerit: qui vna voce hostes suos p̄culit/ etiā cū iudicand⁹ venit. Quod est illud iudicium qd̄ immortalis erit/ qui in vna voce ferri moritur⁹ non potuit? Quis eius iram toleret/ cuius et ipsa non potuit māsfuctudo tolerare? Nemo quippe celsitudinis eius terrore ferre poterit/ cū aduētus secundi potentia per iguem iudiciū exerceōs/ in sue potestatis maiestate canduerit.

De inuidia iudeoz. Moralium lib. 20. r. 21. bis. Capitulū. xlvij.

Aducit ergo Iesus a Capp̄ba. Ubi. 5. In p̄torū ad P̄latū. Cōtra.

dic. vij.

Joā. xvi.

Jo. xvij.

Ubi. 5.

Gregoriane exceptiones

antiquū hostē p̄bere vocibz de san-
cta ecclia in antiquo statu restauran-
da p̄mittitur: et mala bestia nō ascen-
det per eā. Antiquus quippe hostis no-
mine bestie accipitur: qui deceptio-
ez primi hominis seuus impetijt: et inte-
gritatē vite illius male suadendo la-
niavit. Hec bestia omnium reproborū
corda possidet: eaqz per occultā mali-
ciam quasi propriū antrū tenet: et ad
omne qd nocere bonis appetit/in cor-
rum se obscuris mentibz abscondit.
An iudeoz persequentium corda an-
trum huius bestie nō fuerūt: in quorū
diu cōsilijs latuit: sed repente vocibz
erupit clamantium/ crucifige crucifige.
Et quoniam ad lacerationē mentis p̄-
tingere tētando nō potuit/in redem-
ptore nostro ad mortē carnis anhe-
luit. Hec nimirum bestia et electoz co-
rda tenuit: sed hanc ab illis moriens
agnus excussit: vñ et in euangelio di-
cit. Nūc p̄nceps huius mundi eijcet-
tur foras. Intrare quippe in mentes
bonoz potest/ s; in eis morari nō po-
test: quia cor iusti huius bestie antrum
non est. Huic nimirum bestie impulsu
subite formidinis victus ianuā cor-
dis negādo Petrus aperuit/ sed ei-
tus cognoscēdo restitit/ flendo clau-
sit. Iudeoz autē persequentium corda
nō solum intrādo hec bestia tenuit/
sed etiam tenēdo et immobilis posse-
dit: quia et p̄us in eis cogitatōes vsqz
ad iniqua desideria: et post iniqua desi-
deria vsqz ad nequissima opera pdu-
xit. Quanto nāqz in eorum mentibus
demorata sit discim⁹: cum illoz con-
silia attestatōe narrationis euange-
lice audim⁹. In illa namqz describit⁹:
cū redēptore nostrū viuif. care mor-
tuos cernerēt/in eius morte quanta

crudelitas anxiēte insanirēt/ q̄ ex-
plere cōtra illū p̄aua desideria ardēs-
ter vellēt/ s; populū timerēt: q̄ occa-
siones occidentē q̄rerent/ et inuenire
nō possent: q̄ ad votū sue neq̄cie ma-
nibus alienigenarū vsi sunt: quomā-
eum quē legalit̄ interimere ipsi non
poterant/ feriendū gentilibz tradide-
runt: vt ex sola potestate p̄ses roma-
nus ageret/ quod ipsi ex sola malicia
anbelarent vt agi debuisset. Inuidie
quippe malicia pleni fuerant: q̄ visis
miraculis inuidētes dicebant. Ecce
mūdus totus post eū vadit. Conspi-
ciebāt signa: cernebāt per ministros
eius miracula. totū iam mundus si-
dei p̄uidebant secuturū predicamen-
ta. A iudeis igitur inuidētibus surres-
xit malicia persequēs/ et a gentilibz
potestas p̄mēs. Neqz cū miracula
fieri legis p̄cepta uerēt: et tamē iu-
dei p̄ eisqz miraculis interimere ge-
neris humani redemptore querebāt.
Unde hoc qd ceperāt explere nō va-
lentes/ ad P̄lati p̄torum cōcurrer-
unt: vt ipse hunc perimeret quē ius-
tissime perimentē lex nulla cōhiberet.
Quod autē ex inuidia iudea petijt/
hoc gentilis iudex ex auctoritate ro-
mana p̄petrauit.

Moralium libro. xxiij. De cōstā-
tia redemptoris **Capitulum. xliij.**

Ingressus p̄torū P̄lat⁹ dixit
ad Jesum: Unde es tu? Jesus
autē respōsum non dedit ei. In hac
vita q̄ nulla p̄spera appetit/ nulla ad-
uersa p̄culdubio p̄miserit: et neqz
terret illū ceteri⁹ numer⁹ hoim/ quē
nō deuastat int⁹ turba vitiōz. Quā
redēptor n̄ ad multitudinem nūmā
nō expauit/ qui p̄secutores suos cū

Jo. xij. et
xvi.

Joan. xij

Joan. xij

Super euag. Joānis LXX.

Jo. xvij. gladijs et fustibus vententes vna tñ
responsione percussit dicens. Ego sum.
Ip̄m etiā p̄emptus et despectio non
terrui / q̄ nos ab eternis supplicijs li
berās / in facie palmas eq̄numiter ac
cepit. Ip̄e tacuit / et q̄s esset nō ostēdit
q̄ sub ip̄a tā hora passionis cū huma
nitatis infirma pat: ref / diuinitatis
potētiam exercere noluit. Mediator
quippe dei et hominū q̄s esset appa
ruisset: si cū teneret homo maiestatis
sue potentia voluisset ostēdere: et per
diuinitatis magnitudinē susceptē car
nis infirma transirēt. Est em̄ apert⁹
homo mori possz / deus māsit oculis
tus: quia si cognouissent / nunq̄m dñz
glorie crucifixissent. **Requisit⁹** ergo
a Pylato tacuit: atq̄ inter p̄secutor
rum man⁹ et corpus passioni obtulit
q̄ p̄ electis assumpserat / et resistētibus
noluit demonstrare q̄d erat. Infirmi
tatem persecutoribus suis p̄didit: po
tētiam vero sue maiestatis et diuini
tatis occultauit.

**Moralium lib. iij. De utilitate et gloria
te dñice passionis. Caplm. i.**

Joan. xij. Non haberes in me potestatem:
Nisi tibi data esset desuper. Sa
thane mēbra sunt om̄es qui ei puer
se viuēdo iungunt. Membra quip
pe eius Pylatus extitit: qui vsq̄ ad
mortis extrema venientē in redem
ptionem nostrā dñm non cognouit.
Corp⁹ eius sacerdotū p̄ncipes exti
terunt / qui redēptorē mūdi a mūdo
repellere vsq̄ ad crucē persequendo
conati sunt. Membra illi⁹ extiterūt /
qui iuxta p̄bete vocē dicūt. Mitta
mus lignū in panē eius: et eradam⁹
cum de terra viuētū. Lignū q̄ppe
in panē eius mittere: est cōfigēdo ei⁹
corp̄is stipitē crucis adhibere. Et

Diei. rj.

vitā illius de terra viuētū eradicā
re se posse existimāt: quē dū mortālē
p̄spiciunt / siniri morte suspiciant. Cū
ergo se p̄ nostra redēptiōe dñs mē
broz sathane manib⁹ tradidit: quid
aliud q̄ eiusdē sathane manū in se
sentire p̄misit: vt vnde ip̄e exteri⁹ oc
cūberet / inde nos exteri⁹ interiusq̄ li
beraret. potestātē itaq̄ corp̄is satha
ne vsq̄ ad sputa / colaphos / flagella:
crucē / lanceāq̄ tolerauit: An̄ et Pyl
lato ei⁹ videlicet corp̄is ad passionē
ueniēs dicit. Nō haberes in me p̄tates
nisi tibi data esset desuper. S; tñ hanc
potestātē quā cōtra se ei extrinsecus
dederat / suis seruire lucris intrinsec
cus cōpellebat. Pylatus ei vlt sathane
qui eiusdē pylati caput extiterat sub
potestate illi⁹ sup̄ quē potestātē acce
perat tenebat. q̄a et sup̄ior ipse dispos
uerat hoc quod inferius accidens a
persecutore tolerabat: vt cū ex mala
mente infidelium surgeret / vtilitati tas
men electoz omniū ip̄a quoq̄ crude
litas deseruiret. Pie igitur dispone
bat intus / q̄d semetip̄m pati nequiter
p̄mittebat foris. Hinc est em̄ q̄
de illo in cena dicit. Scies Jesus qz
om̄ia dedit ei pat̄ in manus: et quia
a deo extitit et ad deum vadit: surgit a
cena et ponit vestimēta sua. Ecce in
manus persequentium iturus / sciebat
q̄ in manu sua ip̄os etiā p̄secutores
acceperat. Qui em̄ om̄ia accepisse se
nouerat / cōstat q̄a ip̄os a quibus tene
bat tenebat: vt ip̄e in se ad vsum pie
tatis intorqueret / q̄quid eoz cōtra
se malicia permitta se iur: t.

**De perfidia iudeoz. Moralium
libro. xi. Capitulū. ij.**

Susciperūt autē Jesum a Pylato
sibi traditum: et educentes in

Ubi. s.

Joan. xij.

Gregoriane exceptiones

eū q̄ dicit caluarie locum / ubi eū cru-
cifixerunt. Antiquus ille iudeorū po-
pul⁹ q̄ fidelis esse deo videbat repro-
bat⁹ corde repulsus ē: vt sua pfidia
deceptus cōtra ip̄m post insurgeret
quē an̄ pdicauit. Simi q̄ppe sacer-
dotes ⁊ seniores populi suo psilio ei
conabant obistere / quē prius pdica-
bāt venturū esse. Cūq; nomē ei⁹ p̄-
sequendo molirent̄ extinguerē: dece-
pri sua malicia p̄ inuū frustra cona-
bant incedere / quā eorū crudelitati
via nō poterat patere. Terrebant q̄-
dē cū auctoris omnibz tot miracula
cerneret / virtutes videret / sed crede-
re renuētēs adhuc signa req̄rebāt cū
dicerēt. **Quod ergo tu facis signū /**
vt videam⁹ ⁊ credamus tibi? Quid
operaris? Aliquādo etiaz oñdebant̄
credere / cum dicerēt. Nisi hic esset a
deo / nō poterat facere quicq; Aliquī
hō hūc a deo esse denegabant / cū de-
spiciētēs dicerent. Nōne hic est fabri
filius / nōne mar̄ eius dicit̄ maria: et
fratres ei⁹ iacob ⁊ ioseph symō ⁊ iu-
das? Et sorores ei⁹ nōne om̄es ap̄d
nos sūt? Videbāt q̄ppe euz suscitare
mortuos / ⁊ n̄ esse immortalē q̄s nō
crederet deū quē cōspiciebant susci-
tare mortū. S; rursū cū hūc mor-
talē cōspicerent despiciēbāt credere
hūc esse deū immortales. Per hoc ḡ
q̄ omnipotēs de⁹ talē se eorū oculis
erhibuit q̄ possit ⁊ diuina ostēdere / ⁊
humana pati / errare eos q̄si ebrios
fecit. Om̄is q̄ppe qui errat nūc hūc
nūc illuc ducit / vt eorū supbia que in
carnatiōis ei⁹ mysteriū d̄spicere ma-
luit q̄ sequi / se extolleret contra ei⁹
humanitatem / ⁊ diuinitatis ei⁹ po-
stetiam miraretur interlucentem.
Moralium libro nono.

Joh. vi.

Joh. ii.

Mar. vi.

Tandē igit̄ ministri manusq; dyā-
bol facti sunt / q̄a in redēptoris nostri
morte grassati sūt. Antiquus q̄ppe
hostis redēptoris mentē corrūpere
p̄ se tēptando nō valuit / s; ei⁹ carnē
p̄ suos satellites ad tridū p̄missus
extinxit / ⁊ dispensationi sup̄e picta
t̄ nesciēs ex hac ip̄a p̄missiōe fuit
Trib⁹ eteniz redēptorē n̄m tēptat⁹
omibz pulsans cor dei temerare non
voluit / s; cū in de mentē ad carnis
ei⁹ mortē excitauit / cūq; ei cohorētēz
atq; a p̄ntificibus ⁊ pharīscis mini-
stros tradidit / nūmiz ip̄e dyabol⁹ ad
carnē eius man⁹ extēdit. Satellites
enī ei⁹ ⁊ ministri sacerdotes ⁊ p̄nci-
pes pylat⁹ atq; milites illusores fue-
rūt: quoz vultū ⁊ corda operūt ⁊ er-
cecauit: ⁊ ne suū auctorem cognosce-
rent malicie nebulo velaunt. Eultus
q̄ppe ministroz ei⁹ opt⁹ extitit / quia
mēs p̄sequētū cū quē carne tenere
potuit. deū nec p̄ miracula agnouit.
Tū p̄ paulum dicitur. **Uscq; in ho-**
diernū diem cum legit̄ moyses / vela-
mē est sup̄ cor eorū. Qui rursus ait.
Si enī cognouisset / nunq; dominū
glorie crucifixissent.
Moralium libro quarto. De hā
morte ⁊ vmbra mortis. Cap. liij.
Quē inclinato capite ielus tradi-
dit sp̄m. Sicut hā mors eius
q̄ ania separāt a deo / ita vmbra mor-
tis est / qua caro sepat ab ania. Med-
ator aut̄ dei ⁊ hominū: solā p̄ nobis
mortē carnis suscepit: ⁊ verā mortē
delinquentiū p̄ vmbra sue mortis de-
leuit. Ad nos quippe venit q̄ in mor-
te sp̄it⁹ carnisq; tenebamur. Anaz
ad nos suā mortē detulit: ⁊ duas no-
stras q̄s repperit soluit. Si enī ip̄e
vtrāq; susciperet. nos a nulla libera-

ij. cor. iij.

ij. cor. iij.

Jo. iij.

Super euag. Joānis LXXI

ret. Sed vnā misericorditer accepit
z vtrāq; iuste damnauit. Simpliciter
suā duple nostre cōtulit/ z duple no-
stram mouēs subegit. Vñ z nō ime-
rito vno die in sepulchro z duabo no-
ctibus iacuit: qz videlicet lucē sue sim-
ple mortis tenebris duple nostre mor-
tis adiūxit. Qui ergo solam p nobis
mortē carnis accepit/ vmbā mortis
pulerit: a dei oculis culpā quaz fecit
mus abscondit. Ut igit nos a morte
carnis z spūs debitor: es eripet: mor-
tem carnis dñs nō debens soluit.

De resurrectione domini. In Eze-
chielis homelia quarta secunde par-
tis.

Capitulum. liij.

U niversus hoc tps septē dieb;
Ceuoluit/ eterna 7o dies octaua
est/ que expleta septē diez vicissitudi-
ne sequit. Per octonarium q̄ppe nu-
merū resurrectio z gaudium future
beatitudinis significat. Vñ 7o octona-
rij numeri causa est/ q̄ post sabbatuz
voluit dñs a morte resurgere. Dies
quippe dñicus q̄ tertius est a morte
dñica/ a conditione diez numeratur
octaua: q̄a septimū sequit. Vñ z ipsa
vera redēptoris nostri passio z vera
resurrectio figuravit aliquid de suo
corpore in diebus passiois sue. Sexta
enī feria passio est: sabbato deuit in
sepulchro. dñico autē die resurrexit a
morte: Presens etem vita nobis ad-
huc est sexta feria: q̄a in dolorib; du-
citur/ z in angustijs cruciat. S; sab-
bato q̄si in sepulchro quiescimus: qz
requiem anie post corp⁹ inueniemus.
Dñico 7o die videlicet a passioe tertio
a ditione (vt dixim⁹) octauo iā cor-
pore a morte resurgem⁹: z in glia ani-
me etiā cū carne gaudebim⁹. Qd̄ er-
go mirē saluator noster in se fecit/ b

veraciter in nobis signauit: vt nos z
dolor in sexta/ z requies in septima: et
gloria excipiat in octaua.

Moralū lib. iij. Et in homelia su-
per Maria stabat. q̄ scriptura sacra
totū p parte ponat.

Cap. liij.

U llerūt dñm meū z nescio vbi
posuerūt eū. Aliqñ scriptura sa-
cra totū p parte p̄suevit ponere sicut
hic ad monumentū Maria cōque-
ritur dicēs. Tulerūt dñm meū. So-
lum q̄ppe dñicū corp⁹ in monumen-
to iacuerat/ z illud solū Maria ques-
situra venerat. Dū ergo q̄si totū sis-
mul dñm sepulchū deplorabat: z non
corp⁹ dñi: sed dñm sublatū q̄rebat:
videlicet ex toto partē significabat.

Moralium libro. xxx. De aposto-
lis.

Capitulum. lv.

Q uam esset sero die illo vna sab-
batorū z fores essent clausē vbi
erāt discipuli p̄gregati p̄pter metum
iudeoz: venit Iesus: stetit in medio
eoz. Post dñi passionē apli p̄ metis
teneritudine z formidinis infirmita-
te clausis forib; residebāt. Cū enim
nō quāq; p̄tra mēbra diaboli in voce
libere p̄dicatiois insurgerēt: z necdū
post passionē dñi sancti spūs infusio-
ne solidati redēptorē suū auctoritas
re firma p̄dicarēt: adhuc p̄tra aduer-
sarios suos q̄si in antris insidiaban-
tur. Clausis q̄ppe forib; q̄si in q̄bus-
dam additis specub; suis catuli ras-
puri mundū cubabāt: vt aniaz p̄e-
dam postmodū p̄sumētes diriperēt:
de q̄bo tūc certū est q̄ mūdi impetū
etiā sibi metipis latēdo formidarent.
Illis forib; clausis isti catuli mortē
n̄se mortis insidiati q̄sierūt: vt culpā
nostrā interficerēt/ omnēq; in nobis
peccati vitā necarent. Hoz p̄mo illi.

Joan. xx.

Joan. xx.

Gregoriane exceptiones

esuriētī catulo / sed iā valētī ostensa p
linterū gētilitate q̄si mōstrata p̄da dī.
Actu. x. **M**acta ⁊ māduca. **H**is catulis ve
lut adhuc infirmis vt in antris cuba
re debeat iubeat: eū eis voce dñica dī
Lu. xliij. **S**edete in ciuitate quoad usq; indu
amini viure ex alto. **A**plī eīm recte ca
tuli sancte ecclie vocari possunt / qui
in ecclia editi aduersantē mūdū ore
⁊ p̄dicatione sua rapuerunt.

Moralium libro. xxvij. ⁊. xxx. **D**e
gratia sancti spūs. **Cap. lvi.**

Joan. xx. **A**ccipite sp̄m̄ sanctū. **Q**uoz res
quoz retinuerit / retēta sunt. **Q**uos
sancti spūs replet ḡra: p̄us cos d̄ ter
rena actōe terrificat / ⁊ postmodū spe
celestiū solat: vt tāto post p̄fidendo
de p̄m̄is gaudeat / q̄to p̄us sola sup
plicia p̄spiciendo merebat. **C**ū igit
sancti aplī nequaq; p̄tra mēbra dia
boli in voce libere p̄dicationis assur
gere. ⁊ necdū post passionē dñi sancti
spūs infusione solidati / redēptorem
suūz auderēt firma auctoritate p̄di
care: ⁊ p̄ mētis teneritudine forni
dinis infirmitate vna sabbatoꝝ clau
sis foribz p̄pter metū indeoꝝ residen
tes metuerēt exire. veniēs domin⁹ ⁊
stans in medio eoꝝ. insufflauit ⁊ di
xit eis. **A**ccipite sp̄m̄ sanctū. **Q**uoz
remiseritis p̄ctā remittunt eis: ⁊ q̄z
retinueritis retēta sunt. **E**cce cōuer
sioꝝ terror verit̄ in potestare. quia
dū mala sua penitēdo puniunt / vsq;
ad exercēdū ascēdūt: vt h̄ in deo pos
se accipiāt / q̄d p̄us ipsi d̄ deo metue
bant. **J**udices q̄ppe sūt q̄ supnū ius
diciū p̄fecte timuerūt: ⁊ aliena pecca
ta dimittere iam incipiūt / qui prius
ne sua retinere nō formidauerūt.

In homelia sup̄ euangelū **C**um

esset sero die illo.

¶ **L**ibet aut̄ intueri fr̄es charissim̄
discipuli eīm ad tāta onera humilita
tis vocati / ad quātū culmē gl̄ie sunt
p̄ducti. **E**cce nō solū d̄ semetipsis ses
cūri fiunt / sed etiā obligatiōis aliene
potestare relaxatiōis accipiūt. **P**un
cipatū supnū iudicis fortiunt / vt vis
ce dei quibusdā peccata retineat / q̄
busdam relaxent. **S**ic sic eos a deo
decebat erigi: q̄m̄ tantū p̄ deo cōsens
serant humiliari. **E**cce q̄ districtum
dei iudiciū metuit / animaz iudices
fiūt: ⁊ alios dānant vel liberat quise
metipos dānant metuebāt.

De cēna resurrectiōe celestis p̄ie.
Moralium lib. xxv. ⁊ in homelia sup̄
Manifestauit se **J**esus. **Ca. lviij.**

Resurgens dñs ⁊ frequēter ap
septē discipulis comedisse describit.
quia hi q̄ in illo nūc p̄fecti sunt / cēna
per illū resectiōe satiant. **P**etr⁹ q̄p
pe ⁊ thomas nabthanael sūij **Z**ebedei
⁊ alij ex discipulis duo cum eo fuisse
memorant. **C**ur autē eū septē disci
pulis vltimū iuuiū celebrat / nisi q̄
eos t̄m̄modo q̄ septiformi ḡra sancti
spūs pleni s̄ / futuros secū in eterna
resectiōe denunciat. **S**eptē q̄z dieb
oīm̄ h̄ t̄ps euoluit: ⁊ sepe septenario
numero p̄fectio designat. **I**lī ḡ vlti
mo iuuiū de p̄sentia **X**itar̄ epulant
qui nūc p̄fectiōis studio terrena trās
cendūt. q̄s amor hui⁹ mūdi nō ligat:
quibz etiā vtiq; p̄ tētamēta oblitre
pit / cepta t̄n̄ eoꝝ desideria nō retūdit.
De h̄ extremo iuuiū alibi p̄ **J**oanē
dicit. **B**eati q̄ ad cenā nuptiar̄ agni **Apo. viij.**
vocati sunt. **I**deirco eīm nō ad pran
diū / s̄ ad cenā vocatos narrat. q̄z nū
m̄ in fine diei iuuiū cenā ē. **A**u

Super euāge. Joannis. LXXII

ergo finito p̄sentis vitetēpe ad refectio-
ne sup̄ne cōtēplatiōis veniūt: nō
ad agni p̄aditū/ sed ad cenā vocant̄.
que videlicet cenā hoc vltimo cōuiuio
exp̄mittit/ cui septem discipuli adesse
memorant: qz illos vt dixim⁹ tūc in
terna refectio reparat: q̄ pleni n̄ sic se-
p̄tiformi gr̄a in amore sp̄s anhelāt.

In homelia super euāgelij; Ego
sum pastor.

¶ Hanc refectioē bon⁹ pastor ouib⁹
suis vocē suā audiētib⁹ ⁊ se seq̄ntib⁹.
p̄mittit dicens. Per me si q̄s in-
troierit saluabit: ⁊ ingrediet̄ ⁊ egre-
diatur ⁊ pascua inueniet. Ingridiet̄
quippe ad fidē/ egrediet̄ t̄o a fide ad
speciē/ a credulitate ad cōtēplatiōē:
pascua at̄ inueniet in et̄na refectioē.

¶ Oues q̄ ei⁹ pascua inueniēt: qz q̄lq̄s
illū corde simplici seq̄t̄/ et̄ne viridita-
tis pabulo nutrit̄. Que sūt aut̄ istarū
ouū pascua/ nisi interna sempiter-
ne vitētis paradisi gaudia: Pascua
nanqz electorū sunt vult⁹ p̄sēns dei: q̄
dū sine defectu sp̄icit̄/ sine fine mēs
cibo satiat̄. In istis pascuis de et̄nū
tatis satietate letari sūt: quib⁹ iam la-
queos voluptuose tēporalit̄ eua-
serūt. ibi hymnidici āgelorū chorū. ibi
societas sup̄noz ciuū. ibi dulcis so-
lēmitas a pegrinationis hui⁹ tristi la-
bore redēntū. Ibi puidi p̄bctarum
chorū. ibi inder ap̄lorū numerus. ibi
innumerabiliū mart̄rū victorū exerci-
tus. Tāto illic letior/ q̄nto hic durior
afflictus. Ibi p̄fessorū p̄st̄tia p̄mij
sui p̄ceptiōē p̄solata. Ibi fideles viri
q̄s a virilitatis sue robore volupras
feci nō potuit emollire. Ibi sc̄t̄e mu-
heres q̄ cū seculo ⁊ secum vicerunt.
Ibi pueri q̄ hic annos suos morib⁹
p̄fcederūt. Ibi senes q̄s hic ⁊ et̄os

debiles reddidit/ ⁊ virtus opis nō re-
liq̄t. Queram⁹ ergo fr̄es hec pascua
in q̄b⁹ cū tātorū ciuū solēmitate gau-
deam⁹: ip̄a nos letitū festiuitas mut-
ter. Ecce in celestib⁹ electorū ciuū le-
ticia agit̄: de se vicissim oēs in suo cō-
uentu gratulatur: ⁊ tñ nos ab amore
et̄ernitatis tepidi/ nullo desiderio ar-
dem⁹. inter esse tantē solēm̄tari nō q̄-
rim⁹. p̄uamur gaudēs ⁊ leti sumus.
Accedam⁹ igit̄ aium fr̄es. recalescat
fides in id q̄d credidit. inardescat ad
sup̄na desideria n̄ra: ⁊ sic amare iam
ire est. Ab interne solēm̄tatis gaudio
nulla nos aduersitas reuocet: nulla
nos p̄speritas blandiēs seducat. To-
to q̄ desiderio ad sup̄nam patriā ani-
m⁹ anhelet. nihil in h̄ mūdo appetat
q̄d cōstat qz citi⁹ relinquat. vt si cele-
stis pastoris veraciter oues sumus:
qm̄ in vie dlectatiōē nō figimur et̄er-
nis pascuis/ in peruētiōe satiemur.

In homelia super Manifestauit
se Iesus.

¶ Hec ergo fratres nobiscū agam⁹:
sep̄tiformi sancti sp̄it⁹ gratia reple-
ri desideremus. qd nos in futurū se-
qui possit/ ex p̄senti p̄pendam⁹. Pen-
semus si sp̄ū sancto pleni sum⁹: ⁊ sic
noscim⁹ si ad et̄erne pascua refectio-
nis/ si ad illud vltimū cōuiuū perue-
nire valeamus. Quisquis em̄ ille est
quem nunc sp̄s iste reparat: p̄fecto
ab illa et̄erni cōuiuij refectioē ieiunat.
Meminisse debem⁹ qd de eodē sp̄t̄
ritu dicat Paul⁹ ap̄lus. Si q̄s sp̄i-
tū ch̄i nō habet/ hic nō est ei⁹. quasi
quidā titulus diuine possessionis est
iste sp̄s amoris. Nunq̄d nā sp̄m̄ h̄z
is cuius mentē odia dissipant/ elatio
inflat/ ira vsqz ad diuisionē mēt̄/ exaspe-
rat/ auaricia cruciat. luxuria eneru-
at.

Joan. r.

Ro. viij

Gregoriane exceptiones.

Pensare debemus quod sit in spiritu
Profecto ille qui facit amicos et inimicos diligere/terrena despici. per celestibus estuari. carne propter vitia coteri. mentem a concupiscentiis frenari. Si ergo volumus ius cognoscere possessionis dei/personam perpedamus possessoris nostri. Ecce enim quod diximus voce veridica paulus clamat: si quis spiritum Christi non habet/hic non est eius. Ac si aperte dicat: Qui nunc deo inhabitare non regit: deo diuine claritatis specie postmodum non letatur. Sed nos tamen ad hec quae dicta sunt infirmamur/necessum culmen perfectionis attingimus. In via dei quotidie sancti desiderii gressus ponamus. Consolat nos veritas: quae per psalmistam dicit. Imperfectum meum viderunt oculi tui. Non oino erit nobis noxia imperfectio nostra: si in dei itinere constituti: et ad transacta non respicimus: et ad ea quae restant transire festinamus. Nam quae imperfectorum desideria dignanter inflammant: hec quae ad perfectionem dominus noster Iesus Christus roborat: quae pro peccatoribus carnem sine peccato assumpsit de caelis ad terras descendit: et pro humano genere quod pro culpa primi parentis morti perpetue fuerat obnoxium quod morti nihil debebat. occubuit.

In homelia super Maria stabat
Hinc est quod nos quotidie ad vitam post culpas reuertimur / quoniam ad penam nostram condito: sine culpa descendit. Ecce iam antiquus hostis ea quae de humano genere spolia ceperat amissit: et quos iure tenebat mortales perdidit: quoniam eum in quo ius non habuit morte appetere immortalis presumpsit. Quotidie peccatores ad vitam reuertuntur: et post perpetratas culpas ad innocentiam per penitentiam reuertuntur

Adest testis diuine misericordie maria magdalena: de qua phariseus dum pietatis fotes vellet obstruere dicebat. Sic si esset propheta sciret utique quae et quis est mulier qui tangit eum quia peccatrix est. Sed lauit lacrimis maculas cordis et corporis: et redemptoris sui vestigia tetigit: quae itinera sua praua dereliquit. Sedebat ad pedes Iesu: ubi ubique de ore illius audiebat. Euenti adbeferat: mortuum querebat. viuentem repperit quem mortuum quae fuerat. Tantuque apud eum locum gratie inuenit: ut hinc ipsis quae apostolis eius videlicet nunciis ipsa nunciaret. Quid itaque fratres quod in hac re debemus aspiciere/nisi imitanda: misericordiam conditoris nostri qui pro nobis velut in signo exemplum penitentiae posuit eos quos pro penitentiam vivere post lapsu fecit. Perpedo etenim petrum. considero latronem. aspicio zacheum intueor. maria: et nihil in his aliud video nisi ante oculos nostros posita spei et penitentiae exempla. Fornas enim in fide lapsus est aliquid: aspiciat petrum qui amarum fleuit. quod timide negauerat. Alius contra primum suum in malicia crudelitatis exarsit: aspiciat latronem qui et ipso mortis articulo ad vite premia penitendo peruenit. Alius auaricie estibus anhelans alieno diripuit: aspiciat zacheum: qui si quid alteri abstulit quadruplum reddidit. Alius libidinis igne succensus carnis mundiciam perdidit: aspiciat maria qui in se amorem carnis igne diuini amoris excoxit. Ecce omnipotens deus: ubique nostris oculis quae imitari debemus obijcit: ubique exempla suae misericordiae opponit. Mala ergo iam displiceant vel expta. Abest obliuiscit deus quod nocentes sumus. paratus est nam penitentiam de purgare non

Super euāg. Joā. LXXIII

bis ad innocentia. Inquinati igitur post aquas saluas: renascamur ex lacrimis. Itaque iuxta primi pastoris voce sicur modo geniti infantes lac cupiscite. Redite paruuli filij ad sinu vestre matris eterne sapientie: sicut larga ybera pietas dicit. Esti tras acta plagis imminena vitatis/redes pro: noster momentaneos flatus vestros etno consolabitur gaudio.

De culmine regiminis in pastora li capitulo. v.

Cap. lviij.

Simon iohannis amas me: Sunt nonnulli qd eximia virtutu dona recipiunt: pro exercitatione ceteroz magnis muneribus exaltant. qd studio castitas: munda abstinentie robore validi doctrine dapibus referti/patientie loganimitate humiles/auctoritatis fortitudie erecti/pietas gra benigni iusticie severitate districti sunt. Qui nimirum culmē regiminis si vocati suscipere renuunt ipsa sibi plerumq; dona adimunt que no pro se tantummodo/sed etia p alijs acceperunt. Cuiusq; sua r no alioz lucra cogitant/ipsis se q priuata appetunt habere bonis priuant.

Dicit namq; vitas ad discipulos dicit. No pot ciuitas abscondi sup monte posita: neq; accedunt lucerna rponunt ea sub modio. sed sup candelabru/ut luceat oibus qui in domo sunt. Hinc petro ait. Symo iohannis amas me: Qui cum se eu amare protinus respodisset audiuit. Si diliges me pascere oues meas. Si ergo dilectionis est testimoniu cura pasciois/quisq; virtutibus pollēs gregē renuit pascere pastore summū iunctū non amare. Beato igit Petro primo pastori dominus noster bonus pastor an passionē suā dās clauēs regni celestis ait. Ad

cuq; ligaueris sup terrā erit ligatus in celis/ qd cunq; solueris sup terrā erit solutus in celis. Post resurrectionē vero suā candē ligandi r soluedi potestate ceteris communē discipulis cum beato Petro misit dicens. Quoru remiseritis pcta remittunt eis/ r quoz retinueritis retēta sūt. Dorū pfecto nūc in ecclesia episcopi r ceteri pastores locū tenēt/ soluendi r ligandi suscipiūt auctoritatē/ q graduz regiminis sortiunt. Gradus honoris: s; graue pōdus istius est honoris

In homelia super euāgeliū. Cū durū qppe est/ ut qd esset sero/ nescit tenere moderamina vite sue/ iudex vite fiat aliene. Et plerumq; contingit ut hic iudicij locum teneat cui ad locū vita minime r cordat/ hac sepe agit/ ut vel dānet immeritos vel alios ipse ligatus soluat. Sēpe erga quoslibet odio vel gratia mouet: r in illis soluēdis ac ligādis sue voluntatis motus no aut cansari merita sequit. Cū sit/ ut ipsa ligandi r soluendi potestate se priuet/ q hanc pro suis voluntatibus r no p subiectoz moribus exercet. Sub magno igit moderate ramine pastores ecclesie vel soluere studeat vel ligare. Sed vitru iuste an iniuste obliget pastor pastoris tū sententia gregi timenda est/ ne is q sub stru cū iniuste forsitan ligatur ipam obligationis sue sententiam ex alia culpa mereat. Pastor ergo vel absolueret indiscrete timeat vel ligare. is autē q sub manu pastoris ē ligari timeat vel iniuste/ nec pastoris sui iudicium temere reprehendat/ ne r si iniuste ligatus est/ ex ipsa tumide reprehensionis supbia culpa q non erat fiat.

De Actu mortis r gaudio restit

Jo. xi.

Mat. v.

Jo. xxi.

mat. v. 19

Gregoriane exceptiones

rectionis. *Mora* i. libro. xxxj. Et mori desiderat/ tñ expoliari carnē in homo. sup. loquente Jesu. ca. lii. formidat. *Cur hoc?* Quasi victoria in perpetuum letificat/ ipsa nihilominus ad pñs pena perturbat/ qñ quis videat amor/ subsequens/ muneris/ tñqñ n̄ sine merore animus/ pulsus doloris. Sic em̄ vir fortis cū vicino iam belli certamine armis accingit/ palpitat/ et festinat/ tremit/ et seuit. qñ pauca p̄ pallore ceruit/ s; p̄ irā vehementer vigeat. ita vir letus cū appropinquare passioni se respicit/ et nature sue infirmitate/ et spei sue soliditate roboratur/ et de vicina morte trepidat/ et tñ q̄ moriēdo veri/ viuat exultat. Ad regnū q̄ppe non pot̄ nisi interposita morte transire/ et idcirco/ et p̄tēdo qñ abigit/ et qñ ambigēdo p̄fidit/ et gaudēs metuit/ et metuens gaudet/ quia scit q̄ ad bramū detis nō pueniat nisi hoc qd̄ interiaccet cū labore transcedat. Sic nos cur/ morbos a corpore repellere cupimus/ tristēs q̄des/ (vt supra dicim⁹) amarū purgatiōis poculū sumimus/ certi s̄o de subsequēti salute gaudem⁹. *Quis* em̄ puenire corpore ad salutem nō valz/ in potulibet etiā quod tēdet. *Quis* amaritudinē inesse vitā anim⁹ respicit/ merore turbat/ hylare scit. *Quis* q̄ dñs beatorum Petro predicatori suo fortissimo p̄ resurrectionē suā de futura eius passiōe p̄dixit. *Cū* senueris extēdes manus tuas/ et alio te cinget/ et ducet q̄ non vis. qñ tñ vt bō ad vim p̄secutionis/ et mori trepidat/ p̄ spei tñ certitudinē ad p̄mū remunerationis certat/ qñ erat vis interior amoris q̄ dolore vinceret carnis. Nos igitur fides charissimē redēptio/ ē n̄m p̄ nobis passū/ et mortuum/ et resurrexissē scilicet/ et nos q̄q̄ in futuro resurres

Jo. xxi.

Nota.

Phil. j.

ij. cor. v.

Quam senueris extēdes manus tuas. Fortis quisq; predicator cū certamē passiōis sibi appropinquare p̄siderat/ et exercitio virtutis exultat/ nec t̄ret pugne piculo/ q̄a victorie letat/ triumpho. *S; si* p̄dicator fortis gloriā passiōis appetit/ si discrimen mortis subire p̄ dño let⁹ q̄rit/ qd̄ ē q̄ ip̄i fortissimo p̄dicatori q̄ et robusto corde virtutes traxit in noie. *Petro* veritas dicit. *Cū* senueris extēdes manus tuas/ et alio te cinget/ et ducet q̄ non vis. *Quomō* de passiōe gaudet/ qui em̄ctus ab alio q̄ ducit nō volz. *S; si* pensam⁹ q̄lter anim⁹ appropinquate passiōe/ et mori metu quant⁹/ et tñ de v̄turo regni p̄mio letat/ intelligim⁹ quō gloriōsi certaminis subire piculū volēs nolet. q̄a/ et in morte cōsiderat qd̄ tolerāns/ pauat/ et i fructu mortis aspicit qd̄ appetēs q̄rat. *Neq;* em̄ si plenissime pet̄ nolet/ p̄ xp̄o pati potuisset. *S; martirium* qd̄ p̄ infirmitatē carnis noluit/ p̄ virtutes sp̄s amauit. *Qui* dū p̄ carnes ad penas trepidat/ p̄ sp̄m ad gloriā exultat. *Actūq;* est vt cruciatum martyris/ nō ledō voluisset/ sicut nos q̄q̄ cū gaudim⁹ q̄rim⁹ salutē/ amarū poculū sumimus/ purgatiōis. *Amaritudo* qd̄ in poculo displicet/ s; restituēda per amaritudinē sal⁹ placz. *Videamus* paulū qmō amet quod refugit/ qmō refugiat/ quod amat. *Vir* em̄ desiderii h̄is dissoluit/ et cū xp̄o esset/ et mibi viuere ch̄ustus est/ et mori lucrū. *Et tñ* dicit. *Qui* sum⁹ in hoc habitaculo ingemiscimus/ grauari eo q̄ nolum⁹ expoliari/ sed suauēstiri/ vt absorbeat⁹ qd̄ mortale est a vita. *Eccē* et

Job. xxi.

Super euāge. Joān. LXXIII.

curros et ei d nris acrob ratione red
diruros certissime credentes beatū Pe
trū imitātes in q̄tū possum⁹ aduer
sitates et hui⁹ mūdi psecutiōes p vis
te pbēnis glia patient⁹ et gaudens su
stineam⁹. Despiciam⁹ cūcta p̄sentia
nulla. n. sūt q̄ trāstire possūt. Turpe
sit diligere/quod p̄stat citius perire.
Nō nos terrenaz rex amor super
nec supbia inflat. nō ira delaniet. nō
luxuria polluat/nō invidia p̄sumat.
Amore nro ffes charissimi r̄dēproz
nī occubuit. et nos amore ei⁹ dūca
mus vincere nosmetipsos. Qd si p̄se
cte agim⁹ nō solū imminētes penas
evadim⁹. verūctiā cū beato petro et
ceteris martyrib⁹ p̄muni glia remu
neramur. Nā q̄uis occasio desit per
secutiōis/hab; tñ pax nra martyriū
suū. q̄a et si carnis colla ferro nō sub
dim⁹. spiritali tñ gladio carnalia de
sideria in mente trucidamus.

In homelia super Cum esset sero
Vita igit vestra ffes mordeas cō
ponite. is q̄ mit⁹ resurrexit ex morte
q̄i d̄stric⁹ in iudicio veniat p̄uide
te. Certe i die tremēdi examinis sui
cū āgelis/cū archāgelis: cū; thronis
et d̄natiōib⁹: cū p̄ncipatibus et po
testatib⁹ apparebit. cel⁹ ac terris ardē
tib⁹: cūctis videlicet elemēt⁹ in sui ob
sequiū terrore p̄moris. Hunc ḡ tanti
pauoris iudicem an̄ ocu'os ponite:
hūc vēturū timete: vt hunc cū vene
rit nō timidi s; securi videat⁹. Timē
d⁹ est cū ne timeat⁹. Terror ei⁹ nos
ad vsū bone opatiōis exerceat: mer⁹
illi⁹ vitā nram a prauitate cōpescat.
mibi ffes credite q̄a tāto tūc erimus
securi d̄ ei⁹ sentētia: q̄to nunc esse sa
ragin⁹ suspecti d̄ culpa. Si aut̄ ma
gna cura p̄mescit iudiciū cuiuslib;

potent⁹ q̄ futur⁹ est post hoies: q̄mis
post vermē abiectissim⁹ puluis/qua
intentione cogitandum est/qua for
midine p̄uidēdum tāre iudiciū ma
testat⁹. Hoc ḡ ffes charissimi tāta in
tētiōe p̄mescite/hoc apud vos solli
cita mēte cogitate. Ecce solennia do
minice resurrectionis annue agimus:
s; ita viuēduz est nobis vt ad c̄na p̄
uenire festa mereamur. Trāscūt em̄
cūcta q̄ tpaliter celebrantur festiua.
Curate q̄ bis solēnitatib⁹ interestis
ne ab eterna solēnitate separamini.
Quid prodest interesse festis homi
num si contingat deesse festis ange
lorum? Umbra future solēnitatis ē
solēnitas p̄sens et temporalis. Idē
circo hanc annue agimus/vt ad illā
que non est annua sed p̄tinua perdu
camur. Cum hec statuto tempore
geritur/ad illius desiderium memo
ria nostra refrigeratur. Frequentatio
ne ergo gaudij temporalis ad c̄terna
gaudia mens incaleseat et feruescat:
vt ex veritate leuicie p̄fruiamur in
patria qd̄ de umbra gaudij meditat⁹
in via/p̄stante d̄no et redemptore no
stro Jesu xp̄o q̄ resurgēs ex mortuis
iam nō morit⁹. mors illi vltra nō do
minabit⁹/qui cū deo patre et sp̄sc̄to
in trinitate p̄fecta viuit et regnat de⁹
p̄ infinita seculorum secula Amen.

Ro. vi.

Explicunt exceptiones de euā
gelio fm Joannem.

Incipit prolo

gus subsequenti operis sup episto
las beati Pauli apli/exceptus de li
bris beati Gregorij pape In moral.
lib. xxxv. Et in homelia: v. secunde
part⁹ super Ezechielam.